

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 29–30 • Perjantaina 21. heinäkuuta 2006

57. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Kurkijokelaisten 60. Pitäjäjuhla

Loimaan Hirvikoskella 29.-30.7.2006

Olette sydämellisesti
tervetulleita!

Kurkijoki-Säätiö, Kurkijoen Marttayhdistys ry
ja Vampulan Karjalaiset ry

Kauppiaan sukua

Kari Mylén

Loimaan Rautia K-maa-
taouden aulassa liikkuu ih-
misiä heti aamusta alkaen.
Tila on valoisa ja avara,
siistillä pöydällä on asiak-
kaille tarjolla aamukahvia.
Sattumalta juuri tänään
kaksi mieshenkilöä keskus-
telee pöydän ääressä mat-
kasuunnitelmistaan Kurki-
joelle, vieläpä mukavalta
kuulostavalla tutulla mur-
teella. Kauppias kiirehtii
liikkeen takaosasta paikalle
eilisen ukkosmyrskyn teke-
miä vahinkoja tarkastamas-
ta, välillä tuttuja asiakkaita
tervehtien.

- Kyllä erityisesti van-
hemman polven kurkijoke-
laiset asiakkaat osaavat yh-
distää Mylén-nimen Kurki-
jokeen, jotkut jopa kauppi-

as Juho Myléniin, Loimaan
Rautian yrittäjä Kari Mylén
toteaa.

Juuret Kurkijoella ja Hiitolassa

- Koko nimeni on Kari
Mikko Juhani Mylén, olen
syntynyt Vampulassa
29.8.1963. Isäni Mikko
Mylén on syntynyt Kurki-
joella 11.4.1939, äiti Hele-
na o.s. Suisto on kotoisin
Vampulasta. Veljeni Juha-
Pekka työskentelee tilintar-
kastajana Turussa.

- Isä ja tätini Anneli syn-
tyivät ennen sotia ja ehtivät
siis tehdä kaksi evakkomat-
kaa. Viimeinen evakkomat-
ka suuntautui Isoonkyröön,
jossa perhe asui vajaan vuo-
den ja Anneli kävi ensim-

mäisen vuoden koulua.

Karin isän vanhemmat
olivat nimeltään Tauno
Mylén ja Alma o.s. Hynni-
nen. Taunon syntymän ai-
kaan 1901 perhe asui vielä
Hiitolassa, josta muutti
Kurkijoelle. Taunon isä
Juho Mylén toimi kauppa-
apulaisena Kurkijoen kir-
konkylässä, kunnes perusti
oman kaupan ja muutti
Tervun kylään. Kauppiaan
apulaisena ollessaan Juho
Mylén toimi kirjuriina mo-
nissa kunnan asioissa. Täs-
sä tehtävässä hän jatkoi
myös myöhemmin, Ter-
vuun muutettuaan.

Juholla oli neljä lasta:
lapsena kuollut Aili, Aarne,
joka muutti ennen sotia
Amerikkaan ja perusti per-

heen siellä, Karin isoisä
Tauno, ja Kerttu. - Isoisä ja
isoäiti tapasivat Kurkijoel-
la, jossa isoäiti Alma oli
töissä karjakkona Tervuho-
vissa. Karin lapsuuteen
kuuluvat isoäidin kertomat
tarinat muun muassa evak-
komatkoista, vapaussodan
ajoista ja Tervuhovista.
1980-luvun alussa kuollut
Alma Mylén avusti usein
kirjoituksillaan Kurkijoke-
laista, hänellä oli tarkka
muisti.

Lapsuus Vampulassa

- Omassa lapsuudessani
karjalaisuutta ovat olleet
varsinkin isoäidin puhuma
murre. Karjalanpaisti ja pii-
raat samoin. Lapsuuteen
kuuluvat myös lähisuvun
yhdessä viettämät kesät
Vampulassa. Erityisesti
nuoren pojan mieleen jäi, ei
kovin mieluisana muistona,
vanhemman polven viettä-
mä ehdoton ruokalepo, joka
tarkoitti tunnin mittaista pa-
kollista hiljaisuutta.

Karin koti sijaitsi Har-
junkylässä, ja isovanhempi-
en siirtolaistalo neljän kilo-
metrin päässä, Vampulan
Kärväselässä. Hän asuu tätä
nykyä isovanhempien enti-
sessä kodissa, jonka remon-
tointiin pari vuotta sitten
liittyi erikoinen sattuma.

**Sivuillamme
TÄNÄÄN mm.**

Lauri Hämääläisen muistolle	2
Martat kesäretkellä	4
Säätiön historiikki julki	5
Arja Havakka tanssittaa	5
Museonjohtaja Juha Kuisma	6
Terveisiä Vampulasta	7
Kurkijoki-Säätiön alku	8

**Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät
4.8., 25.8., 8.9., 22.9., 6.10.
Toimitus on kiinni 7.-20.8. loman vuoksi.**

Vanhasta ovenkarmista löy-
tyi teksti Kurkijoki-Seinä-
joki-Ilmajoki-Loimaa-
Vampula. Asia selittyi sit-
ten, että isovanhemmat oli-
vat tilanneet jatkosodan ai-
kana rakenteilla olleeseen
uuteen taloonsa Kurkijoel-
le ovet ja ikkunat. Toinen
evakkoon lähtö oli sen ver-
ran rauhallisempi, että
myös ne ehdittiin lähettää
matkaan. Siten osia Vampu-
lan uudesta kodista raken-
nettiin aikanaan karjalaisesta
männystä.

- Esimerkiksi puisen
evakkolaatikon olen ottanut
käyttöön, se toimii tasona
television alla. Historia voi

näkyä nykypäivässä monin
tavoin. Erityispiirteensä
evakkoajasta on mainittava
ystävyyssuhde, joka on säi-
lynnyt isokyröläisen Hirve-
län perheen kanssa. Evak-
koaikana tutustuneet per-
heet tapaavat edelleen joka
kesä.

Tie vie...

Mylén kävi Vampulassa
peruskoulun ensimmäisten
joukossa alusta alkaen.
Vampula kuului uudistuk-
sen ensimmäisiin kokeilu-
kuntiin. - Lukiota kävin
vuoden verran, mies kertoo

JATKUU SIVULLA 5

Uhkakuvia ja
negatiivisia
asioita ei kan-
nata pyörätellä
mielessä päi-
vääkään. Täy-
tyy nähdä
mahdollisuuks-
ia, ei uhkia,
Mylén toteaa.

**Kauppias Juho
Mylén Kurkijo-
en Tervussa.
Kauppa-apulai-
sen nimi ei ole
tiedossa. "Mylé-
nin kauppa" oli
vahva nimiehd-
okas myös
Kari Mylénin
omalle yrityk-
selle.**

Iloisten tapaamisten odotuksissa

Kurkijokelaiset ovat kokoontuneet pitäjäjuhlilleen jo uskomattomat 59 kertaa. Viikon päästä on siis vuorossa jo 60. juhlat. Kurki-Säätiön 30-vuotishistoriikissa Arvi Heinonen ennusti, että juhlat jatkuisivat kauas tulevaisuuteen. Eikä hän ollut väärässä. Vaikka juhlista väki onkin vähentynyt (alussa puhuttiin tuhannesta tai tuhansista osallistujista), tyhjille saleille ei esiintyjien ole koskaan tarvinnut laulella tai soitella.

Vaikka ohjelman sisältö ja puheitten sanomat ovatkin juhliin saapuville tärkeitä, varmasti alusta asti on tuttujen heimoihmisten tapaaminen ollut se kaikkein merkittävin juhlan anti. Muistan, miten joskus kuultiin kahden miehen ”hoastelevan” keskenään ja toteavan, että lukisivat sitten Kurkijokelaisesta, mitä juhlapuhuja oli sanonut. Ja jatkoivat rauhassa jutusteluaan.

Muistojen iltamissa seurustelu ja jutteleminen järjestyy tanssin aikana ja vaikkapa tanssilattial-

la. Messun ja päiväjuhlan väliin jää myös aikaa rupatteluun. Päiväjuhlan väliaikakin on mitoitettu puheliaan juhlaäen mukaan. Se on jo useamman vuoden ajan määritelty tunnin mittaiseksi.

Hiitolaiset kulkevat vuoden kurkijokelaisten jäljessä. Heillä on tänä vuonna 59. pitäjäjuhlat, joita vietetään Porissa viikko Loimaan juhlien jälkeen. Hiitolaiset panostavat arkeologisten tutkimusten esille tuomiseen tänäkin vuonna ja järjestävät aiheesta seminaarin lauantaina Porin kauppaoppilaitoksella. Iltamat järjestetään Friitalassa, messu Keski-Porin kirkossa ja pääjuhla niin ikään kauppaoppilaitoksella. Juhlapuheen pitää Karjalan Liiton pitäjätöimikunnan puheenjohtaja Satu Hallenberg.

Toivokaamme molempiin juhliin lupsakasta yhdessäoloa ja paljon iloista puheensorinaa.

Raija Hjelm

”Kurki-Säätiön toimesta järjestettiin ensimmäinen kurkijokelaisille tarkoitettu juhla yhteistoiminnassa Loimaan seudun karjalaisten kanssa heinäkuun 27. päivänä 1947. Tästä juhlasta lähti alkuun perinne, joka on erittäin elinvoimaisena jatkunut näihin päiviin saakka ja joka ilmeisesti tulee jatkumaan vielä kauas tulevaisuuteenkin”, Arvi Heinonen kirjoitti 30 vuotta sitten Säätiön 30-vuotishistoriikissa.

Kuolleita

Rakkaamme

**Lauri Juhani
HÄMÄLÄINEN**

* 19.4.1924 Kurkijoki
† 24.6.2006 Loimaa

Kaivaten ja kiittäen

*Rakas Lassi kallehin,
oot luona Taivaan Herran.
Vaikka murhe on ja kaipaus,
niin kohtaammehan kerran.
Kultainen sydämesi hiljeni
kauniina juhannuspäivänä
lintujen laulaessa.
Alli*

*Vaan ylitse kaikkien kyynelten
tuhat muistoa meitä lohduttaa.
Ne tallessa päivien menneiden
- tuhat muistoa kultaakin kalliimpaa.*

Aili
Raija ja Veikko
Sisarusten lapset perheineen
Kummilapset
Muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu 8.7.2006 Kanta-Loimaan kirkossa.
Lämmin kiitos osanotosta.

NIMIPÄIVÄT

pe 21.7. Johanna,
Hanna, Jenni,
Jenna, Jonna,
Hannele,
Hanne, Joanna
la 22.7. Leena, Leeni,
Lenita,
Matleena
su 23.7. Oili, Olga
ma 24.7. Kristiina,
Tiina, Kirsti,
Kirsi, Kiia,
Krista
ti 25.7. Jaakko,
Jaakob,
Jaakoppi, Jimi
ke 26.7. Martta
to 27.7. Heidi,
Unikeonpäivä
pe 28.7. Atso
la 29.7. Olavi, Olli,
Uolevi, Uoti
su 30.7. Asta
ma 31.7. Helena, Elena
ti 1.8. Maire
ke 2.8. Kimmo
to 3.8. Nea, Linnea,
Neea, Vanamo

Merkkipäivät

Perti Väisänen täyttää 70 vuotta
2.8. Vantaalla. Hän on syntynyt Jaakkimassa Iijärven kylässä. Isä Matti oli jaakkimalaisia ja äiti Emilia Suopalainen Saaren pitäjästä. Koti, josta perhe lähti evakkoon kaksi kertaa, oli Kurkijoen Aromäessä.

Muistettavaa

Kalakurjet. Onkireissu Tammelaan tänään 21.7. Lähtö Loimaan torilta klo 15. Siimojen selvittelyt Meskasella su 23.7. klo 16.

Maan mainio masinistipäivä Loimaan Haaralla la 22.7. klo 9-17. Ilm. edellisessä Kurkijokelaisessa 7.7. Järj. Loimaa PVY, Loimaan 4H-yhdistys ja Saviseudun Harmonikkamiehet.

Loimaan Seudun Karjalaseuran retki Ypäjän kesäteatteriin pe 4.8. Linja-auto lähtee Loimaan torilta klo 19.45.

Kurkijokelaisen toimisto on kiinni 5.-20.8. Toimittaja lomailee.

Hartaus sunnuntaiksi 23.7.
7. sunnuntai helluntaista

**Vain Kristus
täyttää
rakkauden
lain**

”Te jotka minua kuulette, minä sanon: Rakastakaa vihamiciehinne, tehkää hyvää niille, jotka teitä vihaavat”, sanoo Jeesus ensi sunnuntain evankeliumitekstissä. Eikö ns. kultainen sääntö riitäkään? Meneekö Jeesus liian pitkälle. Haluaako Hän ikään kuin viestittää meille: me olemme Jumalan vihamiciehiä, Jumalaa ja Jeesusta vastaan kääntyneitä. Juuri me olemme niitä ”vihamiciehiä”, joita Jumala rakastaa.

Hyvän tekemistä vihamiciehelle voidaan sanoa ”rakkauden kultaisimmaksi säämmöksi”. Sellaiseksi säämmöksi, ettei kukaan pääse kerskaamaan. Sotiihan tällainen kaikkea oikeudenmukaisuutta vastaan. Tuleeko ihmisestä tahdoton ”nynny”, jolla ei ole mitään tahtoa. Eikö esimerkiksi koulukiusaaminen usein kohdistu juuri niihin, jotka eivät uskalla tai kykene pistämään hanttiin?

Taas kerran järjen päätelmät murretaan Jumalan suuressa armotaloudessa. Vain Jumala tietää maan päällä olevien ihmisten keskinäiset suhteet. Löytyykö sellaista, joka riitelee yksin? Kaikesta yrityksistä huolimatta kukaan ihminen ei pysty rakastamaan toista oikealla tavalla ilman mitään pyyteitä tai vastarakkauden toivetta. Ihmiselämä on jatkuvaa myrskyisellä petty-mysten merellä olemista!

Rakkautemme on täällä ajassa vajavaista kuten tietomme-kin. Jäljelle jää vain oman ”vihamicielisyytemme” tunnustettuamme luottamus siihen, että voisimme nähdä omasta mielestämme ”langenneen” lähimmäisen Jumalan antamien ”anteek-siantamuksen” silmälasien läpi. Usein joudummekin vaihtamaan vanhat silmälasimme uusiin. Kirkko tarjoaa tätä vaihtoehtoa joka päivä joka kirkossa – ilmaiseksi. Ota yhteyttä mahdollisimman pian lähimpään Jumalan ”armomyymlään”. ”Vanhat lasit” pitää luovuttaa vaihdossa ehdoitta! Näöntarkastuksesta ei peritä myöskään maksua.

Keijo Plit

Kirjoittaja on Vampulan seurakunnan kirkkoherra.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Monesko Suomen presidentti Tarja Halonen
2. Kuka oli Suomen kolmas presidentti?
3. Mitä sakkaroosi on?
4. Mikä oli sodanaikaisen kotimaisen hävittäjäkoneen nimi?
5. Paljonko voissa on rasvaa?
6. Miten Musta raamattu liittyy Raamatun kirjoihin?
7. Mikä ei kuulu joukkoon: hilla, lakka, muurain?
8. Paljonko voi yhden hiuksen varaan nostaa?
9. Mihin miilua käytetään?
10. Minkä ikäisenä Pertti ”Spede” Pasanen menehtyi?

Lauri Hämäläisen muistolle

Kesäinen lauantai 8.7.2006 valkeni kauniina ja kuumana. Kanta-Loimaan kirkossa siunattiin Lauri Hämäläinen haudantalepoon.

Vuosikymmenien saatossa Laurista tuli hyvä ystävämme ja aina mukaansa ottava marjakaveri. Olemme samonneet nelistään niin Metsämaan, Mellilän

kuin Yläneenkin metsät. Myös Kittilän lakkamaat olemme tarponeet Pentti-veljeni opastuksella.

Mieliin painuvaksi Kittilän lomamatkan teki poikkeaminen tulomatkalla Viitasaarella. Yövyimme Ravintola Pihkurin rantamajassa. Aamu-uinnilla ollessamme alkoi vastarannan kirkonkellot soida sunnun-

tairauhaa pääskysten lennellässä veden rajassa hyönteisiä noukkien. Se oli ikimuistoinen hetki.

Alli ja Lauri sanoivat: ”Tänään on meidän hääpäivämme eli 23.7.” Vuonna 1949 olin heidän häissään Petäjoen Ojasella. Häät jatkuivat seuraavana päivänä Piltolan Hämäläisellä.

Rippikoulunkin Lauri oli käynyt Viitasaarella evakossa ollessaan. Huomasin, että tämä oli Laurille muistorikas retki. Niin kuin Laurin luonteeseen kuului, missään asiassa ei näytetty suurieleisesti iloa eikä surua. Pitkään mukana olleena sen vain vaistosin.

Ollessamme Laurin muistotilaisuudessa, joka oli lämminhenkinen ja haras, kaipauksen kyyneleet olivat monen silmäkulmis-

sa. Se oli mielestäni luonnollista, koska kyseessä oli Lauri.

Myös minulla, Ritvalla ja pojilla riittää muistoja Laurista. Esimerkiksi olin 20 vuotta heidän vuokraviljelijänsä. Laurille oli tärkeää maa ja siitä saatu tuotto, vaikka niukkakin. Mutta omalla pellolla tehty työ antoi elämälle tarkoituksen ja tyydytyksen.

Myös se oli Laurille tärkeää, että vuokramies pärjasi maata hyvin viljellen ja niin, että työt tehtiin ajallaan. Näinä vuosina tunsin monta kertaa olevamme ”samalla aaltopituudella”.

Ja se keittiöpuoli sitten. Vaikka olimme töissä, oli

kuin olisi ollut talossa pidot. Välillä tuntui, ettei ehtinyt muuta kuin käynnistää koneet, kun jo huudettiin syömään tai kahville.

*”Näin Taivaan Isä
päätti sen
sydämen lyönnin
viimeisen.
Hän luokseen kutsui
väsyneen,
lepoon ja rauhaan
iäiseen.”*

Näitä muistellen - sillä muistoja, muistoja, kauniita muistoja riittää - ja kaipautta tuntien

**Veikko Rastas
perheineen**

59. Hiitolan pitäjäjuhlat 5.-6.8. Porissa

Hiitolaisten tapahtumien vuoden kohokohta eli pitäjäjuhlalla on taas kohtapuoliin ajankohtainen. Juhlia vietetään Porissa ja Ulvilassa elokuun ensimmäisenä viikonvaihteena. Juhlajärjestelyt ja ohjelman suunnittelu on aloitettu hyvissä ajoin, ja tässä vaiheessa ne ovatkin viime silausta vaille valmiit.

Pitäjäjuhlien ensimmäinen tilaisuus on Porin Kauppaoppilaitoksella lauantaina 5.8. klo 13. Siellä pidettävän seminaarin aiheena on Arkeologisen tutkimuksen kuva Hiitolan seudun esihistoriasta. Siitä esitelmöi fil. tri Petri Halinen. Artesaani Salla Lankinen puolestaan esittelee Kape solki -tutkielman karjalaisen kupurasoljen historiasta sekä sen valmistuksesta suvun perintökoruksi.

Juhlintaa jatketaan lauantai-iltana klo 19 iltamilla

Uvilan Nuorisoseuralalla, Friitalassa. Siellä on tarjolla iltamaohjelmaa teemalla ”Ovat juuremme Karjalassa”. Perinteisesti iltaamiin kuuluvat myös arpajaiset ja ”puhvetti”, ja lopuksi tanssitaan.

Sunnuntain 6.8. aloittaa klo 10 Messu Keski-Porin kirkossa. Saarnan pitää pastori Risto Auerma. Mukana on kuoro Laatokan Laulajat. Messun jälkeen viedään kukkatervehdykset kirkkopuistossa oleville Sankarivainajien ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille.

Juhlapuhujana Satu Hallenberg

Pääjuhlaa vietetään Porin Kauppaoppilaitoksella. Ohjelma alkaa klo 13, mutta jo sitä ennen on juhlapaikalla mahdollisuus tavata tuttuja kirkkokahvien merkeissä. Juhlapuheen pitää

Karjalan Liiton pitäjätöimikunnan puheenjohtaja Satu Hallenberg.

Lisäksi pääjuhlan ohjelmassa ovat muun muassa ”Evakkoreki” Erkki Liikainen, Ulvilan Puhallinorkesteri, ”Evakot” sekä nuoremman polven edustaja, joka pitää oman puheensa. Ja mikä parasta: väliaikakahveilla voimme taas tavata tuttuja ja haastella sydämen halusta. Juhlajärjestelyistä vastaavat Hiitola-säätiö ja Hiitolan Pitäjäseura ry.

Raija Laaksonen

Kaksi taidokasta muusikkoa, viulisti Titel Iacovache-Panä ja hanuristi Vesa Formunen viihdyttivät viime vuoden juhlayleisöä Porissa. Tänä vuonna esiintyjänä on muun muassa taiteilija Erkki ”Evakkoreki” Liikanen.

Kurkijoen Marttayhdistyksen kesäretki 5.7.2006

Taas aika on vuodesta ja paras hetki marttojen tehdä kesälomaretki. Sitä tavella mietitty, toivottu salaa: se aika tulee, kun kesä taas palaa. Sen yhdistys sitten hommaksi saikin, siihen sitten kerhot yhdyimme kaikin.

Torkville oli ensi kohde, siellä on kulttuurin anti, hohde. Oli naisia kuvattu edestä ja takaa, tyttö puusta katsoi, joku rannalla makaa. Hellan renkaista tehty oli hieno vaasi seinällä; täynnä silmiä oleva paasi. Ei muutama rivi tiedoksi riitä: töitä paljon on tehty, kiitos siitä.

Sitten meillä olikin päivistä parhain. Oli Eevi keittänyt kahvia varhain,

piiraat ja pullat saimme maistaa, ja vielä kun aurinko kauniisti paistaa, niin kesästä olikin se parhain puoli, oli poissa työt, harmit ja huoli.

Olkitalo oli matkamme seuraava kohde, silmää hiveli oljen kultainen hohde. Paljon työtä tämäkin harrastus vaatii, jota taidolla, tiedolla hellästi vaalii. On koruja, hattuja, verhot ja raanut Tuula rukiin oljista ne kaikki on saanut. Oli mukava kuunnella juttua näistä kultaisen kauniista tähtkäpäistä. Sieltä löytyi myös pikkuinen ”pikapankki”, Kertunmäellä kun oli täytetty tankki.

Maisemat kauniita oli, joita maantie halkoi, kun seuraava kohteemme tulla alkoi.

Oli Marjalla tarhassa linnut suuret, joiden Afrikassa sukujuuret. Niillä kaula on pitkä ja notkea, sinne porkkanat menee, ei tarvitse sotkea, ja suuret kynnet on koivissa näillä liki kolmen metrin jättätilillä. Sata kiloa tulee linnulle painoo, kun ahne isäntä sitä kirveellä vainoo. Saa siitä naisetkin hattuunsa sulat, laukut, kengät, myös strutsin munat. Noista kaikista teki Marja meille juttua. Hänelle taisi olla homma kovasti tuttua.

Sitten...

Auton nokka kääntyi kohti miljoonamäkkee kakkostielle, sieltä kauaksi näkkee. Entiset kodit ja tutut pellot, vaikka enää ei kuulu karjan kello. Tulimme kohti Lasitornia, Humppilaa,

kyllä vatsaa jo kovasti kurnuttaa. Oli laatuja paljon ja ruoka hyvää, siitä tunnemme kiitosta, tunnetta syvää.

Hetkisen aikaa vielä shoppaillaan, sitten Heljä Liukko katsomaan. Hienot oli hänellä taulut ja talo, ikkunat suuret, joista tulvii valo. Tuskin tauluja paljon ostettiin, muutama kortti muistoksi, luulen niin.

Kotiinlähtö oli jo kaikille mieleen, auringonpaiste toi janoa kieleen. Kollasen kautta auto tuli, Seijalle mieleen, jo hymykin suli. Matka oli hyvä, kiitos teille, jotka järjestitte tämän loman meille.

Ulla-mummo

Loimaan Metsämaalla Marja Rautalan strutsitilan myymälässä martat tekivät ostoksia.

Tekstiilitaiteilija Tuula Launonen esitteli töitään Olkigalleriassaan Alastarolla.

Loimaalla Niinijoen Torkvillessä martat tutustuivat professori Alpo Jaakolan ateljeekotiin.

Humppilassa Ateljä Heljä esitteli taiteilijaprofessori Heljä Liukko-Sundström.

Eino Vepsä on tehnyt mittavan työn pistäessään kansiin Kurkijoki-Säätiön viimeisimmät kymmenen vuotta. Historiikki julkaistaan Muistojen iltamissa 29.7.

simmästä kymmenestä vuodesta Eino Vepsä on tavalla tai toisella ollut peräsimen pitäjänä suurimman osan ajasta.

Eino Vepsä on kuulunut Kurkijoki-Säätiön (ent. Kurki-Säätiön) hallitukseen vuodesta 1988 vuoteen 2003, mistä ajasta hän oli varapuheenjohtajana vuodet 1989-1996 ja puheenjohtajana vuodesta 1996 vuoteen 2001. Vuoden 2001 syyskuun alusta asti hän toimi Kurkijokelaisen päätoimittajana jatkaen siinä toimessa 30.4.2003 asti. Vuodesta 2003 asti hän on kuulunut Säätiön luottamushenkilöstöön ollen valtuuskunnan jäsenen Lauri Kohon henkilökohtainen varahenkilö.

Toistaiseksi uusin Vepsän kirjoittama historiikki julkistetaan Kurkijokelaisten 60. pitäjäjuhl原因 Muistojen iltamissa lauantaina 29.7. Iltamissa historiikin esittelee kirjoittaja itse. Sitä on myynnissä juhlilla kahdeksan euron hintaan. Saatavana on myös kolmen viimeisimmän historiikin pakettia 10 eurolla. Siis edellisille (40- ja 50-vuotis) historiikeille tulee hinnaksi vain euro/kappale. Yksittäin ostettuna niiden hinta on 2 euroa/kappale.

Raija Hjelm

Arja Havakka Muistojen iltamissa

”Lokki”-valssin siivittämänä nousi tummaääninen Arja Havakka tanssibändin laulavasta basistista arvostetuksi solistiksi. Nuoremmankin väen kannattaa kerääntyä Arjan keikalle kuulemaan, miten vuosien rutiinilla irtoaa vaikkapa ”Johnny B Good”.

Pitkän muusikkouran tehnyt Havakka sai vuonna 1995, siis jo varttuneella iällä, itselleen superhitin vanhasta venäläisestä Lokki-valssista. Saman kappaleen olivat levyttäneet monet muutkin, mutta vasta Havakan tulkinta teki siitä ”elämää suuremman”. Tätä ennen hän oli keikkaillut ja laulanut ammatikseen ilman yhtään levytystä jo 28 vuotta.

Lokki-albumia myytiin nopeasti yli 30 000 kappaletta eli yli nykyisen platinalevyrajan. Arja Havakasta tuli nopeasti maan kysytyin artisti, jolla oli huippukuukautena peräti 32 keikkaa. Hän on perinteisen tanssimusiikin ohella myös taitava rock’n rollin tulkit-sija, mikä ei heti välttämättä tule mieleen ”Lokki-leiman” jälkeen.

Kuudenkymppin rajapyykin ylittänyt basisti-laulaja ei ole jäämässä eläkkeelle, vaikka valtio on hänelle osataiteilijaeläkkeen myöntänytkin, vaan keikkailee jatkossakin. Hän asuu Ro-

vaniemen Saarenkylässä ja ilmoittaa harrastuksikseen sienestyksen ja marjastuksen. Hän nauttii ruskasta ja viileän kauniista ilmoista eikä siedä lainkaan hellettä.

Arja Havakan äiti on kotoisin Kurkijoen Uudestakylästä, ja Arja pitääkin Kurkijokea erittäin tärkeänä itselleen. Hän on Kurkijokelaisen tilaaja, ja hänel-

lä on paljon Kurkijoki-kirjoja. Lopultakin saimme soviteltua aikataulut niin, että hän pääsee orkestereineen pitäjäjuhlillemme esiintymään. Arja toivotteleeikin kaikki tervetulleiksi kuuntelemaan ja tanssimaan. Sunnuntaina hän on sitten yleisön joukossa. Sekin on rovaniemeläisartistille harvinaista herkkua.

Basisti-laulaja Arja ”Lokki-valssi” Havakka orkesterinsa Cascas kanssa takaa laatutanssit Kurkijokelaisten tämänvuotisten pitäjäjuhl原因 Muistojen iltamissa.

Vepsästä historiikkien kirjoittaja

Kun kysyin Eino Vepsältä, montako historiikkia hän on jo kirjoittanut, hän alkoi laskea ja sai tulokseksi viisi kappaletta. Kurki-

Säätiön 50-vuotishistoriikki valmistui 10 vuotta sitten. Nyt oli luontevaa pyytää häntä kirjoittamaan jatkoa, sillä viimei-

JATKOA SIVULTA 1

hieman naureskellen. Kuulomuistilla ei pärjännyt enää siellä, ja muuhun ei kiinnostus riittänyt.

Seuraavaksi tie vei Loimaan maamieskouluun, jonka jälkeen kesä ja syksy kuuluivat Oripäässä Kivilän konepajalla. Samassa paikassa työskentelivät kaksi enoa.

- Ensimmäiseen hitsauspäivääni työpaikalla liittyy hauska tapaus. Oma kelloni näytti neljää, ja olin kädet pestynä valmiina kotiinläh- töön. Kaverit kuitenkin jatkoivat täysillä hommia. Hitsauslaitteiden magneetikenttä oli vaikuttanut miehen omaan rannekelloon, ja työpaikan kello näytti vasta kolmeatoista.

Armeija-aika syksystä 1982 lähtien kului Hämeenlinnassa. Vapaaehtoisten puuttuessa päädyin kokopäivätoimeen varusmiestou- mikunnan puheenjohtajaksi. Työnkuvaan kuuluivat sosiaaliasiamiehen tehtävät, varusmiesten työhön liittyvät ehdotukset ja niiden organisointi, sekä yleisemminkin varusmiesten edustajana toimiminen.

Mylénin aikana muun muassa aloitettiin varusmies- ten lomakuljetukset.

Oma ala alkoi osittain selvitä jo armeijassa. Seuraavaksi mies päätyi rakentamaan Vampulan kalkkitehdasta Nordkalkin leivis- sä. Kauppaoppilaitoksen maatalouspohjakoulutuk- sen saaneille suunnattu kurssi Loimaalla merkitsi oman tulevan työnkuvan löytymistä.

Loimaan Hirvikoskella järjestettiin Suomen ensimmäinen traktoreiden veto- kilpailu. Fendt-tractoreita maahantuoneen Aatto Ok- sanen Oy:n edustaja Uolevi Oristo voitti. Mylénin seuraava työtehtävä oli traktoreiden esittely ja myynti kyseisen firman leivissä, ja parin vuoden ajan hän kierteli tässä työssä ympäri Suomea.

- Seuraava myyntityö löytyi Farmoksen torjunta- aineiden parista. Sitten Tuko organisoitiin uudelleen, ja palasin Tukolle traktorimyyntiin. Kun Kesko ja Hankkija vuonna 1993 ostivat Tuko-maatalo- uskaupan, Suomen Rehu tarjosi työpaikkaa Loimaan alueella sikarehujen myyn- nissä. Suomen Rehulla olin

neljä vuotta.

- Vuonna 1998 palasin maatalouskonekaupan pariin Keskolle, jolloin työnkuvaani kuului maatalous- työkoneiden Lounais-Suomeen tukkumyynti. Lounais-Suomen konemyynnin johto oli tehtäväni seuraavat neljä vuotta, kun siirryin Turun K-maatalouden pääl- liköksi, kertoilee Kari Mylén.

Kauppiaaksi Loimaalle

- Loimaalla aloitin Rautia K-maatalous -kauppiaa- na lokakuun lopussa 2005. Yrittäjän näkökulmasta Loimaan seutu on ihanteel- linen, kehittyvä, riittävän suuri talousalue. Maatalo- uskaupalla on tietty jatku- mo ja vakiintunut asema.

Yrityksen nimeksi muo- toutui K. Mylen Oy. Mylénin aikana Loimaan Rautian uudistuksia on jatkettu, kaupan ilme on uudistettu ja muun muassa myymälä- iloja laajennettu 25 %.

- Olemme lisänneet si- sustuspuolen valikoimaa, kuten laattojen ja tapettien tarjontaa. Yrityksen toimi- alaan kuuluu maatalous- kauppa Loimaalla ja Kyrös- sä, puutavaramyynti K-puu

Loimaalla, ammattilaista- soinen LVI-tarvikeosasto, rakennustarvikemyynti sekä puutarhatarvikkeiden myynti, nykyisin ympäri vuoden.

- Kauppa on minun alaa- ni, Mylén toteaa. - Työnku- van vaihtelevuus ja ihmis- ten parissa tehty työ sopivat

minulle. Ihmiset - asiakkaat ja oma henkilökunta, ovat tämän työn suola. Omalla alallaan tietää olevansa, kun työpäivän jälkeen ei koe olleensa töissä, Mylén kuva.

- Kauppiaan on sisäistet- tävä tietty nöyryys ja asia- kassuhteen tärkeys. Asiak-

Omien sanojensa mukaan kauppias ei ole mikään erityisen vilkas luonne. Puhetta tulee kuitenkin taukoamatta.

kaan on oltava ykkösenä arvoasteikolla. Toisaalta tie- tynlainen kumppanuusajat- telu on nykyisin tullut mu- kaan asiakassuhteeseen.

Nykypäivänä jokaiselta yrittäjältä vaaditaan vahvaa uskoa omaan tekemiseen. Positiivisen oloinen mies toteaa, että yrittäjänä jak- saa, kun tässä hetkessä ja tulevassa näkee enemmän mahdollisuuksia kuin uh- kia. Se asenne on oltava jo- kaisen yrityksen taustalla.

- Ja kaiken tämän voi tehdä hymyssä suin, kaup- pias lisää. Ikävienkin asioi- den keskellä täytyy säilyt- tää huumori. Pilke silmä- kulmassa viestittää, että yrittäjä Mylén myös elää sanojensa mukaisesti.

- Saan tehdä mielekkääl- tä tuntuva työtä. Lisäksi kaupan asioita pääsee välil- lä pakenemaan siemenvil- jan viljelyssä kotitilalla. Minulla on kaksi lasta, 13- vuotias Matias, ja tässä kaupan kassalla nyt kesä- töissä työskentelevä 16- vuotias Laura. Lapsille ha- luan siirtää sen, että he tie- tävät mistä suku on kotoi- sin.

Taina Lehto

Toimittajasta museonjohtajaksi

Talonpoikauskulttuuri on jo pitkään kiinnostanut Suomen maatalousmuseo Saran johtajaa Juha Kuismaa. Hän on kylläkin opiskellut kansantalo-ustiedettä ja filosofiaa ja ollut toimittajana muun muassa Aamulehdessä. Myös yhteiskunnalliset asiat kiinnostavat. Kunnallisia ja valtakunnallisia luottamustehtäviä on viisikymppiselle Kuismalle löytynyt. Hän on muun muassa toiminut pari vuotta pääministeri Esko Ahon avustajana, mikä oli ollut todellinen näköalapaikka. Poliittikka oli tullut miehelle tutuksi.

Isoisä kunnallisneuvos Antti Kuisma oli aikoinaan monessa mukana, muun muassa 10 vuoden ajan kansanedustajana. Sakkolassa mies toimi pankinjohtajana sekä muun muassa kunnanvaltuuston puheenjohtajana. Myös monet muut luottamustoimet kuuluivat Antti Kuisman arkipäivään Karjalassa.

Juha Kuisman isälle osoitettiin pieni asutustila Lempäälästä. Myös hän oli mukana kunnalliselämässä ja muissa tehtävissä kasvat- taen Lysti-Voloska –nimistä maatalo-osa samaan koon, kuin pakkoluovutet- tuun Karjalaan Sakkolan Häitermaan kylään jäänyt Voloska-tilakin oli aikoi-

naan ollut.

Maatilan tarpeet olivat ensimmäisellä sijalla. Kai-kesta muusta tingittiin. Myös lapset ymmärsivät sen ja puhalsivat yhteen hiileen ”meidän talon” puolesta vanhempiensa kanssa. Isä oli löytänyt vaimon Hämeestä. Perhe oli alkanut kasvaa 1950-luvun puoli- välissä, ensin kahdella po- jalla ja myöhemmin vielä tyttäreillä. Juhan veli pitää tilaa nykyään. Juhan osaksi tuli lähteä opintielle.

Kuisma muistaa, miten vielä 1950- ja 1960-lukujen vaihteessa isä kylvi pellot käsin. Mies ja vakka olivat tuolloin yhtä. Traktoreista ei ollut tietoaakaan, elettiin hevoscakutta. Maatalouden

kehittymisen näkeminen ehkä sai aikaan sen, että Kuisma on ollut teknisessä mielessä kiinnostunut maataloudesta. Koneet hankittiin ensin usealle tilalle yh-

teiskäyttöön, ja vasta myö- hemmin jokainen tila osti omat pelit ja vehkeet.

Julkaisuista museoon

Juha Kuisma on kirjoit-

Museonjohtaja Juha Kuisma on ollut noin kymmenen viimeisintä vuotta kiinnostunut karjalaisuudesta ja juuristaan Karjalassa. Hän on Kurkijokelaisten 60. pitäjäjuhlän juhlapuhuja.

tanut muun muassa kirjan ”Tuli leivän antaa”, jonka on kustantanut Gummerus. Kirjastaan Juha Kuisma on jopa ylpeä. Se on myyty loppuun. Siinä Kuisma kertoo Suomen ekohistoriasta 10 000 vuoden ajalta. Hän mainitsee muun muassa, että hänen päätelmiensä mukaan Suomen sukuiset ihmiset ovat tappaneet mammutit sukupuuttoon.

Nykyään Suomen maatalousmuseo Saran museonjohtajana toimiva Juha Kuisma on kirjoitellut kolumneja myös Maaseudun Tulevaisuuteen. Hän kertoo jo 1990-luvun puolivälissä kirjoittaneensa artikkelin tarpeesta perustaa maatalousmuseo. Asia on jo tuol- loin kiinnostanut.

Kun sittemmin todeksi muuttuneelle museolle haettiin johtajaa, Kuisma luuli aluksi, että tehtävään haetaan museoalaa opiskellut-

ta. Mutta kun hänelle selvi- si, ettei tehtävään välttä- mättä etsittäisi museossa pölyttynyttä ihmistä, vaan tulevan museonjohtajan pitäisi tuntea monipuolisesti Suomen yhteiskuntaa ja useita muitakin aihepiirejä, hän antoi merkin kiinnostu- neisuudestaan. Ja nyt hän ja maatalousmuseo Sarka ovat olleet ”yhtä” jo toista vuotta.

Huomaa selvästi, että mies on ylpeä ja innostunut myös Sarasta. Museo on kuulemma 200 vuoden projekti. Joka vuosi sitä laajen- netaan, ja se kehittyy. Maatalousmuseossa ei ole tar- koitus näyttää esineitä, vaan kertoa tarinoita esinei- den takaa. Se on helppo us- koa, kun museossa kiertää.

Kurkijokelaisilla on ti- laisuus tutustua museon- johtaja Juha Kuismaan pitä- jäjuhlillaan, sillä mies tulee sunnuntain juhlapuhujaksi. Aiheensa hän löytäneek Kurkijoen maataloudesta. Yksi Kuisman sydämenasia on- kin, että Karjalan maatalo- us pitäisi dokumentoida oi- kein professoritason tutki- muksin.

Raija Hjelm

Raimo Mero laulaa messussa Loimaalla

Tammelalainen Raimo Mero teki Karjala-aiheisista lauluista levyn, koska sitä häneltä kyseltiin. Säestäjäkseen hän sai toisen tamme- lalaisen Ani Järvinen-Vesalan.

Mero on syntynyt Karja- lan kannaksella Muolaassa. Kun hän laulaa Veikko La-

Raimo Mero on laulanut monta kertaa tukkilaislauluja säestäjänään Eero Kurki. Kuva vuodelta 2005. Kuvan on ottanut Kerttu Rautio-Mansikkaniemi.

vin Evakonlaulua, voi hän eläytyä lauluun täydellisesti, sillä myös hän on lapsena ol- lut evakkomatalla. Raimo Mero on työskennellyt Hel- singissä 1970-luvun loppu- puolelta 1990-luvun loppu- puolella tapahtuneeseen eläkkeelle jäämiseensä asti. Hän toimi Kannelmäen seu- rakunnan vahtimestarina, mutta opiskeli koko ajan lau- lua.

Laulunopettajikseen Rai- mo Mero sai Kerttu Rautio- Mansikkaniemen, Jorma Huttusen, Jaakko Ryhäsen sekä Anssi Hirvosen. Mero on ollut Helsingin kaupun- ginteatterin lavalla Teatteri- laiva-musikaalissa noin kol- me vuoden ajan ja kiinnitet- tynä Suomen Kansallisoop- peran kuoroon vuodesta 1984. Eläkkeelle jäätyään Mero muutti takaisin Tam- melaan.

Raimo Meron äänite julkais- tiin huhtikuun lopussa Fors- sassa. Karjala aina sydämes- säni sisältää 13 kappaletta kaikkia karja- laisia kosketta- vaa laulua. Meroa säestää pianisti Ani Järvinen-Vesa- la.

Laulamista Raimo Mero ei ole jättänyt, sillä hän on siten onnellisessa asemassa, että hänen äänensä on säily- nyt, vaikka ikävuosia on tul- lutkin. Tänä kesänä hänellä on viisi pitkää konserttiesi- tystä.

Kurkijokelaiset siis kuu- levat Raimo Meron laulua sunnuntaina 30.7. juhla- messuun Kanta-Loimaan kir-

kossa. Pitäjäjuhlilla Kurkijo- ki-Säätiön myyntipöydällä on myös myynnissä Meron Karjala aina sydämessäni – levyä. Sinne on taltioitu muun muassa Karjalan kun- nailla, Laps’ olen Karjalan, Kotimaani ompi Suomi, Reppurin, Vallinkorvan ja Evakon laulut sekä Veteraa- nin iltahuuto.

Pitäjäjuhlilta Kurkijoki-museolle

Kurkijoki-Säätiö on hankkinut lauantaiksi linja- auton kuljettamaan juhla- yleisöä Hirvihovin pihalta Kurkijoki-museolle. Linja- auto lähtee klo 17. Jos kaik- ki halukkaat eivät mahdu linja-autoon, toivotaan, että siinä tapauksessa omiakin autoja otettaisiin käyttöön.

Museon pihalle on jär- jestetty pullakahvitarjoilu. Jos väkeä museolle ilmes- tyy paljon, voidaan ruuhkil- ta välttyä, kun osa yleisöstä tutustuu ensin museoon ja juo kahvit jälkiruoaksi. Osa

puolestaan käy ensin kah- villa ja menee museoon si- sälle vasta kahvit juotuaan.

Tämän kesän ns. vaihtu- van näyttelyn kokosivat Kurkijoki-Säätiön museo- toimikunnan jäsenet Pirkko Riikonen ja Leena Virtanen yhdessä ”päähenkilön” eli Elvi Miikkulaisen kanssa. Näyttely nimittäin koottiin Elvin eläkeaikaisesta har- rastuksesta, nurjattomalla etupistokirjonnalla koriste- luista käsityöistä. Tekniikka on vienyt pikkutarkan Elvin mukanaan. Vain laulaminen

taitaa Elvin mielestä olla yhtä mukavaa kuin etupis- tokirjonta.

Näyttelyssä on käspaik- kujen ja liinojen lisäksi yksi jakku. Mukaan on päässyt myös muutama neulakin- nastekniikalla tehty lapas- ja tossupari.

Elvi Miikkulainen ja mu- seotoimikunnan naiset pys- tyttivät Kurkijoki-museon ”vaihtuvien näyttelyiden huoneeseen” käsityönäytte- lyn. Kaikki työt ovat Elvin tekemiä.

Vampulan Karjalaiset mukana pitäjäjuhlilla

Vampulan Karjalaiset ry on perustettu vuonna 1945. Toiminta oli alkuaikoina erittäin vilkasta. Uno Varjus oli voimakas persoona, ja hänen johdolla on pidetty toimintaa vireillä, mutta voimien vähetessä toiminta hiljeni ratkaisevasti 1980-luvulla. Varjuksen jälkeen puheenjohtajana toimi jonkin aikaa Eino Heikinmaa.

Karjalaan suuntautuvien kotiseutumattojen alettua 1990-luvun alussa toiminta piristyi jälleen.

Johtokunnassamme tapahtui myös puheenjohtajan henkilövaihdos. Kari Kojo otti tarmokkaasti tehtävän vastaan, ja niin alettiin jälleen pitää perinteisiä tupailtojakin. Mukaan tulivat suuren suosion saavuttaneet saunaillat. Ruvettiin pitämään pikkujouluja, joissa useamman kerran vieraili Karjalakuoro Loimaalta.

Talvisodan alkamispäivänä 30.11. ja päättymispäivänä 13.3. sekä jouluna on viety aina kynttilät sankarihaudalle sekä Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille, jonka lähelle istutettiin koivu, millä teolla muun muassa on pyritty pitämään karjalaisuutta esillä.

Seurakuntatalon seinällä komeilee Helvi Heikinmaan maalaama erittäin onnistunut Kurkijoen kirkon kuva. Suhteita seurakun-

taan on pidetty järjestämällä karjalaisten voimin kirkkopyhiä kesäisin. Viimeisin tällainen kirkkopyhä oli viime sunnuntaina eli 16.7.

Vampulassa on vietetty perinteisesti Vampula-viikkoa, ja me olemme olleet mukana järjestelyissä. Lähes jokavuotinen tapahtuma on ollut meidän järjestämä ”kyykkä-turnaus” joka oli jo järjestyksessään yhdestoista. Tänä vuonna kisaamassa oli ennätysmä-

rä joukkueita. Iltakuudelta alkaneessa kisassa päästiin kesäisen iltahämärän aikaan eli kymmeneltä julistamaan turnauksen voittaja.

Muita suurempia tapahtumia vuosien varrella on ollut ”valokuvanäyttely” teemalla ”Kurkijoki ennen ja nyt”. Näyttely saavutti valtavan yleisömenestyksen. Siihen tutustui yli 400 henkilöä. Tämä näyttely oli kirjastossa.

Vampula-viikon tapahtu-

mia ovat olleet mm. kirjan ”Kurkijoki sodasta evakoon” sekä Kurkijoen kartan ja vaakunan luovuttaminen kirjastoon. Noin kolme vuotta sitten luovutettiin kunnan kirjastoon valokuvajäljennös Kurkijoen kirkosta ja samalla kerrottiin kirkon historiaa. Se herätti suurta huomiota, mm. paikallisradio teki aiheesta lähes puolen tunnin ohjelman.

Opiskelija Liisa Koho-

nen teki tutkielman karjalaisten sopeutumisesta Vampulaan. Runsaiden haastattelujen ja arkistojen tutkimisen jälkeen hän sai erittäin mielenkiintoisen ja kattavan esityksen, joka on mm. julkaistu viime syksynä Kurkijokelaisessa.

Kotiseutumuseolle on lahjoitettu perinteinen ”Kurkijoen piiska”, aitoja karjalaisia kalaverkkoja, sekä peruna-aura ”atra”.

Useat seuramme jäsenet

ovat käyneet kotiseutumatkalla Kurkijoella. Näitä matkakertomuksia olemme saaneet lukea Kurkijokelaisen-lehdestä. Paikallisradio West on tehnyt ohjelmasarjan ”Kotiseutumattoja Karjalaan”. Tämä ohjelma on CD-levyllä ja lainattavissa Vampulan kirjastossa.

Eino Heikinmaa on tehnyt erittäin arvokkaan ja mielekkään jatkokertomuksen ”Lapsuusmuistoja” valokuvin Kurkijokelaisen-lehteen. Muita merkittävimpiä avustajia on ollut mm. Raili Poutanen, joka on tehnyt Kurkijokelaiseen juttuja historiallisista merkkipäivistä sekä runsaasti henkilöhaastatteluja.

Tänä vuonna olemme mukana Kurkijokelaisten pitäjäjuhljen järjestelyissä. Vietämme saunaillat ja pidämme tupailtoja sekä pikkujoulun.

Vampulan Karjalaisten nykyinen johtokunta on puheenjohtaja Paavo Tuunainen, varapuheenjohtaja Eino Heikinmaa, rahastonhoitaja Mikko Mylén, sihteeri Kaarina Leppämäki ja jäsenet Erkki Poutanen, Tuulikki Sipiläinen, ja Mirja Uotila. Toivomme toimintamme edelleen jatkuvan aktiivisena.

Anja Kojo ja Erkki Poutanen

Kotitalon paikoilta Karjalasta löytyvät yleensä enää vain kivijalat. Jylhät ja karut kalliot ovat sentään ennallaan, niin kuin tässäkin Laatokan rannalta Tervusta vampulalaisen Erkki Poutasen ottamassa kuvassa.

Vampulan kunnan tervehdys Kurkijoen pitäjäjuhlille

Perinteiden tallentamisella kiire

Eri ikäisillä karjalaisilla on oikeastaan kullakin oma käsityksensä ja kuva Karjalasta. Siellä syntyneillä ja eläneillä ovat omat, konkreettiset, haikeat, kauniit kokemuksensa ja muistonsa, ajan eri tavoin sävyttämät. Ensimmäisillä evakossa syntyneillä sukupolvilla on myös oma Karjala lapsuuden ja nuoruuden perheen ja ympäristön elämässä, tarinoissa ja muistoissa, joihin aina palattiin ja joista toisinaan vanhemman polven kesken kinasteltiin.

Mutta karjalaisuuteen liittyvät myös vanhempien ponnistelut ja kova työ, kun asetuttiin uuteen ympäristöön, sopeuduttiin ja elämänmeno vakiintui.

Mutta minkälainen on seuraavan ja sitä seuraavan polven Karjala? Heidän kosketuksensa evakkojen kokemuksiin ja menetettyyn alueeseen ei väistämättä enää ole yhtä läheinen kuin viisikymmenlu-

vulla syntyneillä. Heille se on ehkä enemmänkin tietoisuutta karjalaisista juurista, vilkasta luonteenlaatua, kulttuuriperintöä, piirakkeita reseptejä – ja toivottavasti mahdollisimman monen kohdalla myös itse koettua tunnetta Karjalan maiseissa kivijalkojen äärellä.

Siirtolaisten asuttamista 1960- ja 1970-luvuilla seurannut toinen suuri muutto liike vei useimmat kaupunkikeihin ja muihin maihinkin. Emme enää elä saman katon alla kolmen sukupolven kesken, lyhyillä lomavierailuilla eivät isovanhemmat ehdi siirtää perinnettään samalla tavoin lastenlapsilleen. Senkin vuoksi kyläkirjoilla sekä sukupeirinteiden ja muiden kertomusten kokoamisella on kiire – jotta niitä löytyy, kun kiinnostus juuriin herää. Nykyinen tietotekniikka ja netti on tässä kyllä mainio väline, sillä siihen voi myös tallettaa paljon oman suvun perinnettä tar-

vitsematta painattaa kalliita kirjoja.

Toivon myös, että karjalaista perinnettä ja historiaa ja kokemusta nuorille ja lapsille välitettäessä korostetaan suvaitsevaisuutta ja käden ojentamista vieraiisiin oloihin joutuville. Nykypäivänäkin muutetaan suurin joukoin uusille seuduille, myös Suomeen, monet samaan tapaan sodan jaloista etsimään parempaa elämää. Karjalaiset rikastuttivat muun Suomen kulttuuria ja yhteiskunnallista ja elinkeinoelämää. Samalla tavoin meidän on osattava ottaa vastaan uudet suomalaiset, mistä he sitten alun perin ovatkin lähtöisin.

Näillä sanoilla haluan toivottaa Vampulan kunnan puolesta Kurkijoen Pitäjäjuhlille menestystä ja hauskaa yhdessäolon aikaa suomalaisessa suvessa.

Ystävällisesti
Petri Liukku
vs. kunnanjohtaja

Karjalaan jääneiden vainajien muistoksi

Loimaan Seudun Karjalaseura on jälleen kerran pitänyt huolta Karjalaan jääneiden vainajien loimaalaisesta muistokivestä. Pesu tapahtui tiistaina 16.5. Luonnon puut ja linnut tahrivat hautausmaan kiviä, mutta patsasta mustuttavat ja savustavat eniten isot roihut, jotka sijoitetaan kiven lähelle. Heti pesun jälkeisenä sunnuntaina eli kaatu-

neiden muistopäivänä kiven viereen oli sijoitettu palava roihu, jonka savu jätti jälkensä kiven kylkeen. Kynttilät sopinevat paremmin tällaisen muistokiven juureen.

Samaiselle muistokivelle pitäjäjuhlaväki laskee kukkansa sunnuntaina 30.7. messun eli ehtoollisjuma-lanpalveluksen jälkeen. Kirkosta tullaan ulos kuk-

katervehdysten laskijoiden perässä. Karjalaan jääneiden vainajien muistokivellä puheen pitää Kurkijoki-Säätiön hallituksen jäsen, everstiluutnantti evp Timo Rouhiainen. Puheen ja virren jälkeen kukkatervehdys käydään laskemassa myös sankarivainajien muistopatsaan juurelle.

Loimaan Seudun Karjalaseuran aktiivit pesivät Karjalaan jääneiden vainajien muistopatsaan Kanta-Loimaalla. Alli Kihlanki otti pesijöistä kuvan: vasemmalta Ulla Lamminaho, Saini Repo ja Maija Levonpää.

Evakossa syntyi ajatus Kurkijoen Säätiöstä

Kysymys Kurkijoen pitäjän säätiön perustamisesta lienee ollut ensimmäisen kerran esillä Seinäjoella kunnanvaltuuston kokouksessa 11.12.1944. Tällöin valtuusto asetti toimikunnan ottamaan selkoa viranomaisilta, mitä edellytyksiä olisi säätiön perustamiselle. Tähän toimikuntaan valittiin Kaapro Huittinen, Eero Veikkolainen, Pekka Kyytinen, K. K. Tyrni ja Pekka Kiiski Elisenvaarasta.

Neuvottelut ja tunnustelut alkoivat. Ne johtivat pian tulokseen. Ilmajoella kokoontui 4.5.1945 entisen Kurkijoen pitäjän eri alojen edustajia ja kunnan johtomiehiä yhteiseen neuvotteluun. Yksimielisesti päätettiin perustaa pitäjän säätiö, jonka rahasto muodostuisi toimintansa lopettaneiden seurojen ja yhdistysten rahavaroista.

Kokous valitsi valtuuskunnan valmistelevaan asiaa. Tähän valtuuskuntaan tulivat Albert Eklund, Kaapro Huittinen, Vilho Piilinen, Martti Koho, Juho Tukia, Hanna Veijalainen, Heikki Kiiski Savojalta, Heikki Kiiski Haavikolta, Juho Toiviainen, Pekka Kyytinen, Johannes Kojo ja Pekka Kiiski Elisenvaarasta. Entinen kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 7.12.1945 liittyä ”Kurkijoen-Säätiö”-nimiseen säätiöön ja irrottaa kunnan käteisvaroista säätiölle 250 000 markkaa. Samalla valtuusto esitti, että kunnan toiminnan loputtua siirrettäisiin kaikki kunnan säästövarat säätiölle.

Säätiö perustettiin 5.5.1946 Kurki-Säätiön nimenä, koska pitäjien nimeä ei saatu käyttää säätiön nimessä. Sen säännöt vahvisti oikeusministeriö 21.12.1946, ja vuosi 1947 oli varsinaisesti ensimmäinen säätiön toimintavuosi.

Sääntöjen mukaan Kurki-Säätiön tarkoituksena on vaalia entisten kurkijokelaisten ja heidän perillisten keskuudessa karjalaista yhteishenkeä ja eri tavoin tukea heidän henkisiä ja taloudellisia tarpeitaan.

Karjalaisuuden ja kurkijokelaisuuden vaalimista entisten kuntalaisten keskuudessa ovat olleet esim. säätiön kustantamat julkaisut, jotka sanoin ja kuvin selostavat Karjalassa sijainneen entisen kotipitäjämme luontoa ja asukkaiden tapoja. Näitä ovat v. 1952 julkaistu kuvateos Muistojemme Kurkijoki, vuosina 1958 ja 1960 ilmestynyt 4-osainen Kurkijoen historia, vuonna 1972 valmistunut kyläkohtainen kirja Kurkijoki kylästä kylään, ja samaan sarjaan kuuluu myös

tämä teos (v. 1978 julkaistu Kurkijoki sodasta evakoon sekä viimeisin eli v. 1986 julkaistu Kurkijoki kuvat kertovat, toim. lisäys). Säätiö on osallistunut myös Kurkijoen kansallispuvun toteuttamiseen ja valmistuttanut pitäjän viirin.

Rahallisesti säätiö on tukenut monia eri tavoitteita. Se on myöntänyt opintolainoja ja –avustuksia, tukenut nuorisoseuratyötä ja Kurkijoen marttayhdistystä. Kurki-Säätiö on myös avustanut v. 1966 perustettua Kurkijoki-Seuraa, joka on säätiönkin puolesta huolehtinut Kurkijoen perinteen vaalimisesta.

Säätiön ensimmäiseen valtuuskuntaan kuuluivat Albert Eklund, Kaapro Huittinen, Jaakko Hämäläinen, Pekka Kiiski Elisenvaarasta, Heikki Kiiski Savojalta, Heikki Kiiski Haavikolta, Johannes Kojo, Arvi Kujala, Pekka Kyytinen, Elli Rahiala, Juho Toiviainen ja Hanna Veijalainen. Ensimmäisessä hallituksessa olivat Pekka Kiiski Elisenvaarasta, Heikki Kiiski Haavikolta, Jaakko Hämäläinen, Juho Toiviainen ja Juho Tukia. Näistä ovat vielä tätä kirjoitettaessa (siis v. 1977, toim. lisäys) säätiön hallintoelimissä Albert Eklund, Elli Rahiala

Elisenvaaran ja sittemmin Suonenjoen Pekka Kiiskin tyttäret Marjalis Laine (oik.) ja Tuula Ruuskanen (vas.) olivat kesäkuussa mukana Kurkijokelaisen lukijamatkalla. Se oli kummankin ensimmäinen kerta Kurkijoen Säätiön kiertueella aikuisena. Mikä riemu syntyi, kun he löysivät kotitalonsa paikan. Monet asiat he ymmärtävät nyt paremmin. Myös isän suuri suru menetetyistä kodista tarttui tyttäriin, kun he aikuisin silmin katselivat kotipelloja, jotka jo silloin olivat muun muassa olleet sala-ajettuja. Kuva on otettu kotimatalla Viipurin pyöreän tornin portaikossa.

ja Juho Toiviainen.

Kurki-Säätiön hallitus lausui 29.9.1946 sanomalehti Kurkijokelaisen syntysanat, ja marraskuussa 1949 lehti ilmestyi ensimmäisen kerran. Sen toimittajina ovat olleet Toivo Taitonen, Juho Toiviainen, Teuvo Ahokas, Kirsti Haavisto ja Uuno Varjus. Lehti ilmestyy edelleen kerran viikossa ollen ainoa näin tiheään ilmestynyt luovutettujen pitäjien lehti. Kurkijokelaisella on ollut koko ilmestymisensä aikana merkittävä osuus hajalleen joutuneiden kuntalaisten henkisenä yhdessäytymisenä.

Heti toimintansa alkuaikoina säätiön hallitus teki aloitteen pitäjänjuhlien järjestämisestä. Ensimmäiset juhlat pidettiin Loimaalla heinäkuun 27. päivänä 1947. Sen jälkeen juhlia järjestettiin Loimaan ympäristökunnissa kuten Pöytyällä, Mellilässä, Alastarolla, Orinmäessä, Vampulassa, Metsämaalla ja Karinaisissa. Vuodesta 1961 lähtien on juhlien vakinaisena pito- paikkana ollut Loimaa. Pitäjänjuhlat saivat alusta alkaen innostuneen vastaanoton. Niiden esiintyjinä on ollut lukuisia entisiä kurkijokelaisia, ja juhlat ovat

saaneet muistojen iltoineen kurkijokelaisen perhejuhlan tuntua.

Edellä oleviin sanoihin päättyy vuonna 1978 julkaistu teos Kurkijoki sodasta evakkoon. Kurki-Säätiön nimi on sittemmin muutettu Kurkijoki-Säätiöksi, ja paljon muutakin on tapahtunut, onhan kirjan julkaisemisesta kulunut jo 28 vuotta. Mutta Kurkijokelainen ilmestyy edelleen, ja pitäjänjuhla on vietetty joka heinäkuu, tänä vuonna jo 60. kerran.

Muljahti mieleen

Olimme evakkona Sulvalla Sundomissa. Siellä kerrottiin tarinaa naapurikylästä ja eläinlääkintävälkärästä Härkösen Matista. Hän oli aikoinaan ollut Hiitolan eläinlääkärin R. Mondellin kyytimiehenä ja apulaisena ja oppinut siellä muutamia eläinlääkintätaitoja.

Matti oli muuan muassa salvannut oriin. Jollekin tuli silloin oivallus – lihasta kun oli kova puute vuonna 1945 – että tehdään jäännöksistä hyvä paketti ja pudotetaan tielle. Jos vaikka joku löytäisi...

Tarina tuli mieleeni, kun luin Olkinuoran Jussin kirjaa ”Naura vähän”. Siinä Junu ja enonsa olivat suurin piirtein samanikäisiä poikia, kun teurastettiin pessi. Teurastaja leikkasi pessin pallit ja antoi ne pojille: ”Voitte pallotella näillä.” Pojille oli opetettu, ettei ruuan kanssa saa leikkiä. Heille tuli kuitenkin ajatus pistää pallit pakettiin ja pudottaa paketti, jos joku sen löytäisi. Voitte tarkistaa kirjasta ”Naura vähän”, kuinka pojille kävi.

Jussi Olkinuora on kirjoittanut monta hauskaa kirjaa. Jos löydätte hänen kirjojaan, lukekaa ne. Kirjat on kirjoitettu Antrean murteella, mutta kyllä niitä ymmärtää. Kirjan lopussa on selvitys murren sanoista.

Jaakko Kolmosen kirjassa ”Karjalan ja Petsamon perinneruoat” kerrotaan, että pessinmunat olivat Lumivaaran perinneruokaa. Muistan, kun ennen syksyllä pessi teurastettiin ja isän mummo paistoi pessinmunat uunileualla kaalinlehden päällä, kun uunissa oli vielä hiillos. Ainoa mauste oli suola. Hyvää oli.

Tuli mieleeni tässä taanoin järjestää pessinmunien paistajaiset arvovaltaisten osanottajien läsnä ollessa. Kaikki söivät ja kehuivat kyseistä herkkua. Toisella kerralla oli mukana henkilö, joka oli Islannissa syönyt pessinmunia. Islannin silloinen presidentti Vigdis Finnbogadóttir oli tarjonnut päivällisen, jossa oli lampaasta kaikenlaista, myös pessinmunia.

Toisella kerralla, kun meillä oli paistajaiset, lähti

meitä seuraavana päivänä Karjalatalolle Helsinkiin noin parikymmentä henkeä. Heille tarjosin matkalla pessinmunamaistiaisia. Kaikki söivät eikä kukaan moittinut.

Helsingissä Motti-niminen ravintola tarjosi aikoinaan pessinmunia. En tiedä, onko kyseistä ravintolaa enää ja onko ruokalistalla vielä pessinmunia. Munien mausteena suola on vieläkin paikallaan. Kuuluuhan vanha sanontakin, että paraton pusu on kuin muna ilman suolaa.

Kalevi Kokko

Toimitus: Ravintola Motti toimii edelleen Helsingissä osoitteessa Töölönrinta 2. Alkupalalilta löytyvät myös pessin kivekset. Ravintola on perustettu vuonna 1941 ja on vanhimpia samalla nimellä edelleen toimivia ravintoloitamme. Tietoja lisää internet-sivulta www.ravintolamotti.fi.

Seuraava numero

”Aurinko paistaa porotaa pilvettömältä taivaalta. On hellettä kuten silloinkin kauan sitten Jatkosodan aikana.” Nuo sanat lausui jo iäkäs veteraanimies laboratoriorokkeisiin vuoroaan vartoillessaan. Toinen sormeili vuoronumerolappuun ja sanoi lapun muistuttavan ”saapasrenkiä”. Saapasrenkin hän oli jo koulu- poikana veistotunnilla tehnyt, jotenkin sillä saapasrenkilläkin oli jo ikää.

Pienestä numerolappusesta syntyi alkun monille tarinoille erilaisista kokemuksista. Se oli puhevirikkeen antajana sillä kertaa antoisa. Joku muisteli aikojen, kun ei noita lappusia vielä ollut lääkärinvastaanotollakaan, vaan jokainen piti itse huolta omasta vuorostaan eli muisti, ketkä kaikki olivat olleet paikalla ennen häntä. Niin pienissä sairaaloissa kuin Noormarkussa-kin pelasi menetelmä kiitettävästi. Vaikka jotkut olisivatkin joutuneet odottamaan kauankin, aika oli kulunut seurustellessa.

Nykyisin ei juurikaan kauan odotella, vaan ajat vastaanotoille on tilattu jo

aiemmin puhelimella. Joitakin vuosikymmeniä sitten saattoi vastaanotolle tunti-kaupalla odottavia olla useita. Siinä tuli selvitettyä omat sekä kaverin vaivat, eikä kukaan pelännyt ”tietoturvaansa”.

Toinen vanhus muisteli sotaa, sielläkin oli numerolappu kaulassa. ”Ei meillä tarvitse nimeä ollakaan, olemmehan numeroihmisiä. Jo lapsena sain lapun, kun laitettiin sotalapseksi Tanskaan”, kertoi taas joku. Näin syntyi tuosta ”saapasrenkin” muotoisesta lappusesta puheenaihetta mo- neen muisteluun. Joillekin rouville tuntui saapasrenki olleen tuntematon vekotus, mutta miehet tiesivät, mistä puhuttiin.

Itse tunsin saapasrenkin jo lapsena, kun isäni oli laudanpaloista kyhännyt jonkinlaisen ”rototyyppin” liikaisten saappaitensa riisumiseen, ettei tarvinnut käsiä käyttää. Siinä se vekotin oli rappusten vierellä, ja siihen ne hänen saviset tai lantaiset kumiteräsaappaansa jäivät ruokailun ajaksi. Muutenhan ei tuolloin ollut tapana riisua kenkiä jaloista

pois, elleivät ne olleet kovin likaiset.

Kyllä se olisi herättänyt hilpeyttä, jos miehet olisivat riisuneet kenkensä tullessaan naapuriin illanistujaisiin. Tuolloinhan oli tapana käydä naapureissa ilman asiaa tai ”ennakkoilmoitusta”.

Nyt kun olemme EU:ssa, on muistettava pitää suu kiinni toisen sairauksista ja lieneekö tuo oikein ”luvalista” itsekään niistä puhua. Siinä voisi tulla kerrottua samalla, keitä näki esimerkiksi verikokeissa.

”Seuraava numero”, ja tarkistus saapasrenkin muotoisesta lapusta, olisikohan jo minun vuoroni. Näin numero numerolta väki vaihtuu odotushuoneessa ilman, että kenenkään nimeä tarvitsee mainita. Samat säännöt pätevät vaikkapa lihatiskillä. Hyvä niin. Olemmehan korkean kulttuurinkin kansaa, joten jäämme odottamaan myös Kurkijokelaisen seuraavaa numeroa.

Aino Koppi
Noormarkku

Häätunnelmissa Kurkijoen Riekkalassa

Vaikka vuosi vuoden jälkeen matkamme kohde on sama eli Hiitolan–Kurkijoen seutu, on jokainen kotiseutumatka silti aina yksilöllinen ja jokaisesta matkasta jää muistojen lokeroihin ainutkertaisia muistoja. Tämänkin viimeisinkin matkamme, johon oli lähtenyt iso joukko serkkujani perheineen, tarjosi lukuisia upeita ja mieliin painuvia tunnelmia.

Eräs muistojen lokeroihin jäävä tapahtuma olivat Maritta ja Jukka Leppäsen

hääjuhlallisuudet, jotka järjestettiin pariskunnan yllätykseksi Marittan isän Arvi Inkisen lapsuuskodin piha-
piirissä Riekkalassa. Vihkiminen oli tosin tapahtunut jo pari kuukautta aiemmin. Jatkot kuitenkin vietettiin olosuhteissa, jossa hääpaikka kylpi kesäisessä aurin-
gonlämmössä, linnut lauloivat, niityt hehkuivat kukkaloistossaan ja ympärillä kaikki sisarukset ja iso joukko serkkuja sekä muuta ”hääväkeä”.

Tarjoiluna oli kahvia ja

Hääpari Maritta ja Jukka Leppänen Kurkijoella sukulaisten ympäröimänä.

”Täss’ mie synnyin”, esitteli Leo Inkinen ja heitti pitkäkseen.

maukkaita retkievättä, tunnelma ”katossa”. Paikka, jossa olimme, tuntui melkein pyhäältä maalta. Tuli myös tunne, että nyt jo pois-
nukkuneet vanhempamme seurasivat hymyssä suin lastensa onnenhetkiä kotipihalla Karjalassa.

Vanhan häätavan mukaan morsiamelle laulettiin ”Sä kasvoit neito kaunoinen”, joka herkistikin morsiamen niin kuin häävieraatkin aina kyyneliin asti. Morsian kruunattiin myös sis-
konsa tekemällä puna-apila-seppeleellä. Ja tietysti pok-
sautettiin samppanjapullo. Koko juhlatilaisuus sinetöitiin vielä Porin serkun huulihar-
pulla soittamalla Porilaisten marssilla.

Häävieraat olivat varan-

neet morsiusparille lahjaksi Karjalan kukkuvan käen, ja niin kuin isänsä aikoi-
naan sai morsiankin lähteä juuriltaan ”käet taskussa”. Tätä juhlatilaisuutta tunnelmis-
sa alkanutta päivää oli mu-
kava jatkaa tutkien saunan kivijalkaa ja kertoillen muistoja onnellisilta lap-
susajailta. Ja iloksemme ”pötkähti” Leo-serkku het-
keksi loikoilemaan synty-
mäsänkynsä paikalle.

Uskonpa, että hääparille niin kuin meille muillekin jäi tästä päivästä lämmin muisto, joka palaa varmas-
ti vielä monesti mieleen. ”Mikään matka ei tunnu pitkältä, kun vierellä kul-
kee ystävä.”

Raija Laaksonen

Maalainen tuli ensimmäistä kertaa kaupunkiin. Eräässä ovelossa luki ”Painakaa nappia”, ja maalainen painoi. Oven avasi tympeä herra, joka sanoi:
- Mitä haluatte?

- En mitään, vastasi maalainen, painoin vain nappia ohjeen mukaan.
Mies katsoi häneen ylimielisesti ja sanoi:
- Maalla kasvavat idiootitkin pellosta...
- Paljon mahdollista, keskeytti maalainen, mutta täällä kaupungissa ne tulevat esiin nappia painamalla!

Unto Miikkulaisen kokoama **Näin ikkeä** – murren-
sanakirja sisältää yli 4000 murren-
sanaa. Eino Vepsä on lisäksi koonnut Kurkijoelta, Hiitolasta, Lumivaarasta ja Jaakkimasta sekä naapurista Parikkalasta yli 300 sananpartta, joista hän on osan myös kuvittanut. Mainio lahjakirja, tärkeä hakuteos!
Tilaukset:
Kurkijokelaisen toimitus, Koulukuja 7
32200 LOIMAA, puh. (02) 762 2551, 050-521 3336

1947-2006

Kurkijokelaisten 60. Pitäjäjuhla

29.-30.7.2006 Loimaan Hirvikoskella

Kuljetus Kurkijoki-museolle la 29.7. klo 17 Hirvihovin pihalta. Museolla kahvitarjoilu. Vaihtuvana näyttelynä Elvi Miikkulaisen käsitöitä.
HUOM. Museo auki la 29.7. klo 12-18.30 ja su 30.7. klo 12-18, Kojonperäntie 446.

Muistojen iltamat klo 19 Hirvihovissa
Kurkijoki-Säätiön historiikin julkistaminen, yksinlaulua, nuorten tanssiesitys, ”Loimaan Miina” ym.
Elisenvaaran marttakkerhon ravintola

Ohjelman jälkeen tanssit tahdittaa
Arja Havakka & Cascas
Liput 10 €, alle 15-v. ilmaiseksi

Juhlamessu su 30.7. klo 10 Kanta-Loimaan kirkossa, minkä päätteeksi kukkatervehdykset Karjalaan jääneiden vainajien ja Sankarivainajien muistomerkeille. Muistosanat evl evp Timo Rouhiainen. Virsi 577:1-3. Kirkossa laulaa Raimo Mero.

Keittolounas (5 €) srk-talossa, Kurkijoen Marttayhdistys ry

Päiväjuhla klo 13 Hirvihovissa
Perinteinen monipuolinen ohjelma: puhallinsoittokunta, kansantansseja, kuoro- ja yksinlaulua, lausuntaa, puheita.
Juhlapuhe: museonjohtaja Juha Kuisma, Suomen maatalousmuseo Sarka.
Kurkijoen Marttayhdistyksen ravintola
Liput 7 €, alle 15-v. ilmaiseksi

Mieluisa lahja

Kurkijoki- isännänviiri

80 € + postitus
Pituus 4 m, yläosan
leveys 45 cm.

Kurkijokelainen
Koulukuja 7, LOIMAA
puh. (02) 762 2551
ja 050-521 3336

Eino Heikinmaan Lapsuusmuistoja-sarjan osa 32

Lopultakin Elisen-vaarassa ja kotona

Noin klo 16 silmiemme eteen aukeni järkyttävä näkymä: täysin hävitetty, entinen vauras Elisenvaara. Suoraan sanoen kiveä ei ollut kiven päällä, kaikki oli poltettu tai muuten hävitetty. En millään olisi uskonut, että hävitys olisi voinut olla niin täydellistä. Ei ollut asemarakennuksia, tavarasaamalla saattoi olla joku parakki, en muista tarkkaan, mutta jonkunlainen lastauslaituri kuitenkin oli. Sen kohdalle vaunumme oli pysäytetty, muuten vaunun purkamisesta ei olisi tullut mitään, sillä meidän lähän oli lastina eläimiä.

Ratapiha oli aivan surkean näköinen. Mahtoiko olla kaksi ehjää raideparia, joita voitiin käyttää. Muut raiteet oli ajettu sellaisella koneella, että se oli taivutanut ratakiskot vääriksi, välillä kiskot olivat aivan lähekkäin ja toisin paikoin huomattavan leveällä. Myös Pusutunneli oli räjäytetty, ainoastaan toisessa päässä oli hiukan ehjää, mistä voi liikennöidä.

Ratapihan toisessa päässä olevat kaksi alikäytävää oli räjäytetty, ja niihin oli jo tehty puiset väliaikaiset sillat, joissa oli myös alikulkumahdollisuus. Siitä lähti tie Haapavaaraan ja edelleen Parikkalaan. Ei ainuttakaan ehjää rakennusta näkynyt missään. Tämä ensimmäinen näköhavainto takaisin vallattuun Karjalaan ei ollut mieltä ilahduttava. Mutta Elisenvaaran oli pommitettu jo talvisodan aikana melkein maan tasalle, en tosin sitä silloin nähnyt.

Meillä ei ollut tämän enempää aikaa hävityksen ihmettelemiseen, vaan oli ruvettava järjestelemään omia asioita, sillä olihan minulla vielä 15 kilometrin matka kotiin. Sovittiin, että minä lähtisin ja Sylvi jäisi vaunuun yöksi. Veisin sanan hänen isälleen, että arvaisi aamulla tulla häntä hakemaan.

Minä rupesin siirtämään ensin kärryjä vaunusta ulos, sillä niitä ainakin tarvittiin. Siinä touhutessani huomasin jonkun kävelevän vaunulle päin. Kun hän tuli lähemmäksi, tunsin hänet Lipiäisen Oskariksi. Hän tuli kivääri olalla. Hän oli Is-keskuksesta hake-massa kivääriä, joka piti olla jokaisessa taloudessa. Isäni oli hänelle sanonut: ”Käyhän asemalla katso-massa, jos Eino ja Anttosen Sylvi sattuisivat jo olemaan Elisenvaarassa. Niin saat Einolta kyydin, ettei tarvitse kävellä.”

Tämän jälkeen ei kauan mennyt, kun saatiin kuorma valmiiksi. Ei siihen paljon tavaroita laitettu, mutta sen verran, ettei tarvinnut paljaalla lavalla istua. Sylvi jäi yksin lehmien kanssa vaunuun, muuta mahdollisuutta meillä ollut.

Niin me läksimme Oskarin kanssa ajelemaan kohti Saaresta. Ajoimme suoraan ratapihan poikki, ettei tarvinnut kiertää alikäytävien kautta, koska en tiennyt, mahtaisiko sieltä päästä. Olihan kärryillä kiskojen poikki ajaminen vähän hankala, mutta kun ei ollut paljon kuormaa, niin menihän se. Hevonen vähän sitä oudoksui, mutta tultuamme tielle ja käännettyämme kotia kohti, niin heti huomasi, että hevonen tiesi mihin mennään. Ei tarvinnut yhtään ohjastaa, ja vauhtikin oli aika reipasta.

Matka jatkui rattoisasti, kun meitä oli kaksi, ja toinen oli vielä kiväärimies, joten siltäkin osin asiat olivat kunnossa. Hevonenkin osasi kotiin vanhasta muis-

”Ei ainuttakaan ehjää rakennusta näkynyt missään.”

tista. Saavuttuamme Jokirannan kylässä Anttosen Tolvin kohdalle kävin sanomassa: ”Nyt sitä ollaan tässä. Sylvi jäi Elisenvaaraan lehmien kanssa viettämään viimeistä yötä asemalle ja odottelee hakijoita aamulla. Meidänkin tavarosta suurin osa jäi vielä vaunuun, ja tulemme aamulla ne hake-maan.”

Jatkoimme matkaa edelleen, siinä koskuin peltojen kohdalla oli laitettu heiniäkin seipäille. Taisivat olla Anttosten laittamia, koska olivat siinä aivan lähellä.

Kovin näyttivät jo tummu-neilta ja olivat tainneet olla tummia jo seipäille laitetaissakin. Mutta kai niilläkin lehmät hengissä pysyivät seuraavaan kevääseen, ja sehän oli pääasia.

Hetken matkaa ajettuamme saavuimme suon lait-taan, josta alkoi kangasmaasto ja niin sanottu pitkä mäki, noin kilometrin mittainen loiva nousu, jota riitti aina Kirkkohonkoin puk-roille saakka. Kirkkohonkoin pukrothan olivat Saareksen ja Jokirannan koulu-laisten suosima mäenlaskupaikka. Siitä oli matkaa enää vain kaksi kilometriä kotiin, maantielle oli kilometri, ja siitä kotiin saman verran.

Pian olimme maantiellä, joka oli Sortavalan ja Viipurin välinen maantie. Se tuntui vähän oudon näköiseltä, oli nimittäin paljon aukeampaa kuin ennen. Sitä tietä ajettiin jonkun matkaa, ja sitten oikealle. Oli jo alkanut hämärtää, joten näkyvyys oli jo huonontunut. Olisin ajanut vielä jonkun matkaa Tyrjälle päin ja sitten kääntynyt Saareksille. Mutta hevonen halusi toisin. Vaikka

kuinka kiristin vasenta ohjasta, hevonen vain kääntyi oikealle eikä suostunut menemään suoraan. Sitten vastata tajusin, että kyllä hevonen tietää mihin mennä. Sillä kertaa luontokappale oli minua viisaampi.

Siitä oli matkaa enää kilometrin verran. Hevosenkin vauhti tuntui kiihtyvän, kaikesta huomasi, että lähestyttiin paikkaa, jonne se halusi mennä. Hetkessä olimmekin paikassa, josta erkani Kelkutmäen tie ja Nousiaiselle menevä tie. Laskeuduttuani pienen ala-

mäen olimme Saarentien risteyksessä, joka johti saarenhaan portille. Sitä tietä olimme ajaneet kevätkesäisin lehmä Saaren hakaan, joka sijaitsi äsken mainitun maantien toisella puolella. Vastaavasti oikealla puolella alkoivat naapurimme Kalle Pulliaisen pellot.

Evakkoreissulta kotiin

Ajettuamme pienen mäen ylös näkyi vasemmalla mäen nyppylällä Pulliaisen rakennukset, jotka näyttivät aivan ehjiltä täältä päin katsottuna. Samaa aikaan ilmestytivät näkyviin myös meidän riihi ja asuinrakennuksen katot. Tunne oli sanoin kuvaamaton: ”Onko totta, että pääsen kotiin?”

Hetken matkaa ajettuamme avautui näkymä pihaan, joka näytti aivan ehjältä. Sydän pamppaili rinnassa: ”Olenko minä nyt sitten tulemassa kotiin evakkoreissulta, joka kesti noin 18 kuukautta?” Ajettuamme kylätietä siihen saakka, mistä käännettiin pihaan, pysäytin ja laskin Oskarin pois kyydistä, sillä tästä oli matkaa Oskarille puolen kilometriä. Hän sanoi kävelevänsä loppumatkan. Kun oli istunut jo pari tuntia kärryillä, missä ei ollut mitään jousitusta, niin mielellään hän vähän kävelikin.

Kiitin häntä avusta ja matkaseurasta: ”Oli paljon rattosampi ajella näin kahden kuin aivan yksin.” Niin me erkanimme. Hän lähti kävelemään eteenpäin, ja minä käännin pihaan, jonne hevosella tuntui olevan jo kiire. Kun ajoin pihaan, tuntui uskomattomalta, että

Oi niitä aikoja

entisiä ja lapsuusvuosia noita

Muistelmani alkavat aivan lapsuusvuosistani Kurkijoen Saareksen kylästä 16-vuotiaaksi nuorukaiseksi asti. 4.1.1942 sain kutsun IS-joukkoihin Kurkijoelle, ja siitä alkoi Suomen armeijan palveleminen aina 23.10.1945 saakka. Nämä tarinat olen kirjoittanut aivan muistinvaraisesti, en ole mitään muistiinpanoja käyttänyt. Ne muuttamat päivämäärät, jotka tästä löytyvät, on otettu teoksista, jotka on myös mainittu.

Eino Heikinmaa

nyt oltiin kotona ja evakko-reissu oli tehty ja oli palattu jälleen omaan kotiin.

Vein hevosen talliin, johon isäni oli sille putsannut paikan ja laittanut jo heinäkin eteen, ikään kuin tuliaisiksi kotiin. Kun menin sisälle, paljastui se hävitys, mistä isä oli meille kertonut. En ollut oikein uskoa silmiäni. Seinät oli vuorattu sanomalehdillä ja uunista oli kuoripellit osittain revitty pois. Mutta oli koti miten huonossa kunnossa tahansa, oli ihana tulla sin-

”Olivat kai keväällä jääneet kylvöt kesken, kun maissin kasvustoa ei näkynyt missään.”

ne taas.

Nukuttuani yön läksimme aamulla isän kanssa hakemaan loppuja tavaroita, jotka jäivät junavaunuun. Sinne oli jäänyt myös Sylvi kahden lehmän ja tavaroiden kanssa. Kun saavuimme Elisenvaaraan, niin Anttosen olivat jo paikalla ja tavaratkin jo ulkona ja valmiit lähtemään kotimatkal-le. Sylvi kertoi, että yö oli ollut hyvin kylmä, sillä vaunussa ei ollut kaminaa, millä olisi sitä lämmitelty. Hengissä hän sentään selvisi.

Saatuamme ajoreen ja jauhot ja muut evästavarat kärryille olimme mekin valmiit lähtemään kotimat-kalle. Ajoimme alikäytävien kautta emmekä suoraan niin kuin illalla. Puoleen päivään mennessä olimme jälleen kotona, ja siitä alkoi eläminen kotona, mikä tuntui aivan mahtavalta.

Uteliaana kotiympäristössä

Kun sitten saavuimme kotiin ja olimme purkaneet kuorman, niin vähitellen alkoi tajuta, että oltiin kotona. Mutta tuntui niin kurjalta, koska kaikki paikat olivat törkyä täynnä. Navetas-ta esimerkiksi puuttuivat melkein kaikki ovet, jotka isän kertoman mukaan olivat pellon reunassa ja kuopan kennäällä olevien korusujen ovina ja seininä.

Pian minua kuitenkin alkoi uteliaisuus vaivata. Mitä meidän nurkissa oikein oli? Isä kyllä varoitti minua liiasta uteliaisuudesta, sillä jäljellä saattoi olla vielä paljon räjähdysaineita ja ammuksia, vaikka pioneerit olivat käyneet jo suurimman osan korjaamassa pois.

Näin jälkeinpäin ajatellen tuntuu uskomattomalta, ettei meille pojille mitään

suurempaa vahinkoa sattunut. Meillä täytyi olla viereillä Luojan lähettämä suojeluskunta, joka meitä poikia suojeli kaikilta vahingoilta, sillä mahdollisuuksia oli vaikka kuinka paljon.

Pari ensimmäistä päivää meni lähiympäristöön tutustumisessa. Siellä oli paljon muutakin kuin sodassa tarvittavaa materiaalia, oli myös maanviljelyskalustoa kuten kärryjä ja muuta vastaavaa kalustoa.

Oli siellä meidän piha-piirissä traktorivetoinen yhdistelmäkylvökonekin, jonka työleveys oli noin viisi metriä. Siinä oli sekä siemenelle että apulannalle eri säiliöt ja vantaat, jotka sijoittivat lannoitteen ja siemenen maahan. Se oli varmaankin tarkoitettu mais-sinkylvöön, koska riviväli oli parikymmentä senttiä ja toisessa laatikossa oli mais-sin siemeniä. Olivat kai keväällä jääneet kylvöt kesken, kun maissin kasvustoa ei näkynyt missään.

Siellä olivat myös ne isän kertomat puuakseliset kärryt, joissa olivat tervakupit vieressä. Niistä sai matkan aikana tiputtaa tervaa akseliin. Kun olin kotiympäristön päällisin puolin katsellut, tein kierroksen kylälle. Menin koulunmäelle katsomaan, miltä kylä näytti. Kyllä se päältä päin suhteellisen ehjältä näytti.

Ahovainion Eemelin talo oli palanut, mutta myöhemmin paikan päällä käytäni totesin, että se oli palanut jo aikaisemmin. Lähin naapurimme Pulliaisen talo oli saanut tykin ammuksen seinään, joten siinä oli sellainen iso aukko, mutta sen enempää ei rakennuksiin ollut sattunut.

Meidänkin rakennusten ympärillä oli kymmenittäin ammusten tekemiä kuoppia, lähimmät aivan muuttaman metrin päässä navetan seinästä. Sirpaleet olivat vain puhkaisseet ulommais-ta tiilikerroksen, joten itse rakennuksille ei ollut tullut mitään vaurioita.

Syyskylä ja pellonraivausta

Ensimmäinen tehtäväni siivouksen lisäksi oli lähteä Lipiäisen Tolvin kanssa kylvämään. Oli tullut määräys, että joka taloon, jos vain mahdollista, pitäisi kylvää vaikka perunamaa seuraavaa kevättä varten. Ja koska kummassakin talossa oli yksi hevonen, niin pantiin ne yhteen ja saatiin niistä pari. Minä olin Tolvilla hevospoikana, ja hän van-

Tällainen näkymä kohtasi Eino Heikinmaata, kun hän nousi junasta Elisenvaaran ratapihalla heti valtauksen jälkeen. Kiskot oli revitty koneellisesti irti. Kuvan oikeassa reunassa venäläisten aloittama asemarakennus entisen 19.2.1940 palaneen paikalla. Valok. U. Mäen-anttila (Kurkijoki sodasta evakkoon).

Moskovan neuvottelut keväällä 1944, osa 4

Petsamon vaihtaminen Viipuriin ja Saimaan kanavaan

Pöytäkirja Suomen ja Neuvostoliiton edustajien neuvottelukokouksesta Moskovassa 27.3.1944

Moskovan rauhasta ei voi keskustella

Paasikivi (ottaa esille Viipurin läänin kartan): ”Ehdottaisin vaihtokauppaa. Pohjoisosa Karjalaa, Viipuri, Saimaan kanava ja Vuoksen teollisuusalue ovat meille elintärkeitä, tällä alueella sijaitsevat tehtaات saavat raaka-aineensa Suomesta. Miksei voitaisi ajatella vaihtokauppaa tähänkin alueeseen nähden? Olisimme valmiit luovutta-

maan teille Petsamon alueen.”
Molotov: ”Petsamon asia muodostaa 6. kohdan, johon palaamme myöhemmin.”
Paasikivi: ”Miksei nyt heti? Ottakaa Petsamo ja taistelkaa siellä saksalaisten kanssa.” (Molotov ja Dekanosov nauravat.)
Molotov: ”Tämähän on jotakin uutta. Olette toisinsanoen valmiit luovuttamaan Petsamon joko meille tai Saksalle? Emme ole vielä tulleet siihen.” M. korottaa äänensä ja sanoo kolme kertaa: ”1940 vuoden rajan suhteen emme voi tehdä teille mitään myönnytyksiä. Välirauhanehtomme eivät ole kovia. Ulkomaan

lehdistö ennusti kyllä, että Neuvostoliitto tulee asettamaan hirmuehtoja Suomalelle, ja moni varmasti pettyikin, ettei niin käynyt. Emme ole vaatineet ehdotonta antautumista emmekä hallituksenne uudelleen muodostamista tai kaupunkienne miehittämistä.”
Moskovan rauhasta emme voi keskustella. Miksette suostuneet sopimukseen vuonna 1939?”
Paasikivi: ”Suomen kanssa on aika naiivi. Se luotti vuonna 1939 sopimuksiin ja asiakirjoihin. – Olen teille muuten jo ennen useamman kerran lausunut, että Tanner ja minä luulimme syksyllä 1939 palaavamme tänne vielä kerran.”
Molotov: ”Ainakaan Suomen hallitus ei ole naiivi; kyllä se tiesi, mitä teki.”
Paasikivi: ”Katson, että voitte vaihtaa Petsamon Hankoa ja Pohjois-Karjalaa vastaan.”
Molotov: ”Emme suostu siihen. Kolme sotaa 25 vuodessa on jo liikaa.”
Enckell: ”Me olemme aina taistelleet ainoastaan vapautemme ja itsenäisyytemme puolesta, ja jos emme olisi taistelleet, niin olisitte varmaankin halvek-sineet meitä, sillä minulla on korkea käsitys teidän sotilaallisista ominaisuuksistanne. Suomen hallituksen politiikkaa vuodelta 1930 voitaisiin ehkä arvostella, mutta tahdon kuitenkin korostaa, että Suomi on tahtonut pitää ikivanhat alueensa. Suomen taholta on mahdollisesti tehty virheitä, mutta Neuvostoliiton täytyy ymmärtää meidänkin kantamme. Suomi taisteli epätoivon (lotsajanno) vim-malla ilman menestyksen toiveita valtavaa ylivoimaa vastaan.”

Molotov: ”Myönnän kyllä, että olette taistelleet urhoollisesti. Neuvostoliitto oli heikko vuonna 1918, mutta kolme sotaa on sentään kolme sotaa. Emme voi sallia, että Suomi aina 7-8 vuoden kuluttua hyökkää kimppuamme.”
Enckell: ”Vuonna 1918 emme hyökänneet.”
Molotov: ”Tarkoitan Itä-Karjalan sotaa.”
Enckell: ”Sehän ei ollut mikään sota valtioittemme välillä.”
Molotov: ”Kyllä Suomi silloinkin kävi sotaa.”
Enckell: ”Olin vuonna 1918 suomalaisen valtuuskunnan puheenjohtajana Berliinin rauhanneuvotte-luissa, jotka raukesivat sen johdosta, että Neuvostoliiton taholta väitettiin, ettei vuonna 1918 ollut mitään sotaa. Suomi oli myös heikko vuonna 1918, paljon heikompi kuin Neuvostoliitto.”

ole englantilaisia sotavankeja.”
Molotov: ”Englannin pyynnöstä olemme sisällyttäneet tämän kohdan ehtoihimme.”
Paasikivi: ”Emme voi luovuttaa esimerkiksi Eestistä ja Inkerinmaalta paen-neita henkilöitä.”
Dekanosov: ”Kaikki sotavangit on ehdottomasti palautettava riippumatta siitä, mihin he kuuluvat.”
Paasikivi: ”Mutta jos heidän joukossaan on sellaisia, jotka eivät halua palata?”
Molotov: ”Kaikki sotavangit ja keskitysleireillä olevat henkilöt on ehdottomasti palautettava. Tämä on sotalain mukainen vaatimus.”

Suomen armeijan demobilisaatio

Paasikivi: ”Mitä tarkoittatte sitten demobilisaatiolla? Onhan aivan luonnollista, että jos rauhansopimus on kerran allekirjoitettu, tulemme ilman muuta demobilisoimaan armeijamme niin paljon kuin mahdollista, jo yksin taloudellisista syistä.”
Molotov: ”Tämän kysymyksen ratkaisu riippuu Suomen hallituksen käytöstä. (Etot vopros retaetsja v. zavisimesti ot povedenija Finljanskova Pravitelstva.) Aluksi Suomen armeijaa olisi vähennettävä 50 prosentilla, myöhemmin rauhanaikaiseen määrävahvuuteen asti. Jos Suomi tarvitsee neuvostojoukkoja internoidakseen saksalaiset, emme tule vaatimaan mitään demobilisaatiota heti.”
Paasikivi: ”Emme voi suostua tällaiseen vaatimukseen. Demobilisaatio on meidän sisäinen asiamme ja se riippuu kokonaan

vapaasta tahdostamme. Ennen kuin Suomen armeija on lyöty, ei sitä voi meiltä vaatia.”
Molotov: ”Tämä on kuitenkin vaatimuksemme. Kuten sanottu, jos Suomi ryhtyy internoimaan saksalaisia, voidaan demobilisaatiota lykätä. Jollei, on demobilisoitava heti, ensin 50 %, sitten kokonaan, josta sovitaan erikseen. Suursodan kestäessä Suomen armeijalla pitää olla rauhanai-kainen määrävahvuutensa.”
Paasikivi: ”Miksi niin? Rauhan solmimisen jälkeen emme tule enää taistelemaan kenenkään kanssa.”
Molotov: ”Mutta Neuvostoliitto jatkaa sotaa Sak-saa vastaan, kun Suomi taas on poissa sodasta.”
Enckell: ”Tämän ehdon moraalinen puoli on arveluttava.”
Paasikivi: ”Se on meitä nöyryyttävä. (Eto unizitel-no dlja nas.)”
Molotov: ”Olisi luonnol-lista, jos Suomi rauhan jäl-keen ylläpitäisi vahvaa armeijaa.”
Enckell: ”Itse asiassa te olette vakuuttuneita siitä, ettei Suomi enää aloita mitään hyökkäystä.”
Molotov: ”Me emme pelkää, mutta kysymys ei ole luottamuksesta.”
Paasikivi: ”Luuletteko, että heti rauhan solmittuamme hyökkäisimme kimppuunne?”
Molotov: ”Turvallisuutemme vaatii Suomen sota-väen demobilisointia. Jo-kainen puna-armeijalainen varmasti ihmettelisi, miksi Suomen armeija on yhtä vahva rauhan jälkeen kuin sitä ennen.”
Neuvottelupöytäkirjan 4. osa on aiemmin julkaistu Kurkijokelaisessa 6.2.1954.

hempana miehenä piteli auaa. Niin me koskuilla kymtelimme pari päivää kummallakin tilalla, koska ne olivat aika lähekkäin.
Kotipeltoja kumpikin sitten kynteli yksikseen. Sovittiin Isän kanssa, että aloittaisin navetan takaa tien vierestä. Siinä olisi hyvä perunamaa seuraavaksi kesäksi, jos sattuisi, etten muuta ehtisikään kyntää. Sillä jos Parikkalan Maamieskoulu alkaisi, niin menisin sitä jatkamaan. Isä taas ei ehtisi kyntöhommiin, sillä hänellä oli siksi paljon muita tehtäviä.
Isä toimi Saareksen koulupiirissä viljelyspäällikkönä - tai mikä hänen tittelinä oli. Siihen kuuluivat sekä Metsikon että Jokirannan kylät. Kirkonkylään, jossa kunnanvirasto sijaitsi, oli matkaa 30 kilometriä, ja polkupyörä oli ainoa kulkuneuvo juuri tuomani hevosen lisäksi. Puhelinyhteyksistä ei kannattanut puhua-kaan.
Minun huolekseni siis jäivät kyntöhommat, mikäli vain ehtisin, sillä elettiin jo syyskuun loppua. Ja tuntui siltä, että talvikin rupesi tekemään tuloaan. Koulu saattoi alkaa milloin hyvänsä. Isä lupasi kysyä asiaa käydessään kunnanvirastossa, sillä sieltä oli puhelinyhteys Parikkalaan. Sieltä taas pääsisi Maamieskoululle, jossa varmaan tiedettiin, alkaisiko koulu ja jos, niin milloin. Niin isä lähti ajamaan pyörällä kunnantalolle, ja minä valjastin Mirkun ja ryhdyin kyntöhommiin.

Suutarit kainaloon ja suohon
Katsoin sopivan aloituskohdan ja aloin kyntää, ja mukavaltahan se tuntuikin. Maa oli sopivan pehmeää multamaata, eikä kasvillisuuskaan tuntuvan haittaavan kyntämistä. Huomasin kyllä, että alueella oli aika paljon tykin ammusten jät-tämiä kuoppia, mutta en minä niihin kiinnittänyt mi-

tään erityistä huomiota, vaikka toiset olivat huomattavasti suurempia kuin toiset. Mutta sitten huomasin, että pienemmän kuopan läheisyydestä tuli kyntäessäni esiin räjähtämätön tykin ammus, jonka paksuus oli noin kymmenen ja pituutta noin 30 senttimetriä.
Ajattelin, että koska se ei ollut maahan tullessaan räjähtänyt, niin ei se nytkään räjähtäisi, ja jatkoin kyntämistä. Suutareita löytyi sinä päivänä neljä. Hevosen huilatessa minä otin ammuksen kumppaan-kin kainaloon ja kannoin pellonreunassa olevaan suohautaan. Ajattelin, että sieltä niitä ei kukaan ei löytäisi. Tuollaisen reissun tein kaksi kertaa.
Toisella kerralla minulla oli lisäksi ryssälinen rupisammakko, joksi me pojat niitä myöhemmin nimitettiin. Se oli venäläinen sirpalekäsikranaatti, joka tarttui auran kärjen ja puukon väliin. Ihmettelin, että mikä siinä kärjessä oli, kun aura ei mennyt maahan.

Oliko siellä kivi edessä? Otin hiukan takaisin ja huomasin, että sehän se. Kallistin auran ja potkaisin kengän kärellä sen pois paikaltaan. Silloin huomasin, ettei se mikään kivi ollutkaan, vaan hyvin rosoinen rautamöykky, jossa oli ilmeisesti joku laukaisulaite, koska se oli sokkanaulalla siihen kylkeen kiinnitetty. En silloin tiennyt, mikä se oli, mutta vaisto sanoi, että joku kranaatti se oli, joten vein senkin suohautaan.
Jatkoin kyntämistä iltaan asti, eikä niitä suutareita siten sen enempää löytynyt, joten se asia jotenkin unoh-tui. En muista, mahdoinko edes siitä isälle mitään kertoa. Näin jälkeenpäin ajatellen olisi tietysti pitänyt kertoa, että hänkin olisi voinut varoa niitä pieniä kuoppia. Tietääkseni mitään vahinkoa ei sattunut kenellekään - ainakaan siinä lähiympäristössä.

Eskon puumerkki

**Tervehdimme Kurkijoki-Säätiötä
ja pitäjäjuhlaleisöä**

**LOIMAAN
OSUUSPANKKI**
LOIMAAN SEUDUN
OSUUSPANKKI

Yli 100 vuotta Loimaan parhaaksi.

Aikuisuuteen

Kun se on lapsenkenkä,
räsynukke
ja punainen
mansikkamaito.
Kun se on tuoksuva aamu
elämän suussa
ja käenkukunnassa.

Kun se on kuritus
ja anteeksianto
nouhevassa nuoruudessa.
Kun se on huomisen kaipuu
lapsenkengistä
aikuisuuteen.

Aili Hellin Kurri

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Yhdestoista
2. Pehr Evind Svinhufvud
3. juurikassokeria
4. Pyry
5. 80 prosenttia
6. Ei mitenkään. Musta raamattu sisältää loitsuja, taikoja ja uskomuksia.
7. Kaikki ovat saman marjan eri nimityksiä.
8. 80 gramman painon
9. tervan ja puuhiilen valmistukseen
10. 71-vuotiaana

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan
Aluesairaala

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISelta**

- Kellonhuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ
KELLOLIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppakatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

*Tiinan
Kukka*

Väinämöisen k. 7,
32200 LOIMAA
Puh. (02) 763 1193

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen
mukaan

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 02-7605 1221

Reilua rauta- ja maatalouskauppaa

MAAKUNNAN MONIPUOLISIN

• rauta • sisustus • LVI • K-puu • teräs
• AGA • maatalous • pienkoneet • puutarha
• varaosat • hydraulikka • pienkoneet

K-MAATALOUS

Avoinna:
ma-pe 8.00 -17.00, la 9 -14.00
Tervetuloa!

Aleksis Kivenkatu 9 32200 LOIMAA • puh (02) 762 25100 fax (02) 763 2222
www.rautia.fi

LOIMAAN VIIALAN KONDITORIA-KAHVIO

Kauppakatu 2, puh. 763 2001
Avoinna: Ma - pe 8.30-17

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei
muoveja eikä epäorgaanisia aineita.
Englannin MTV:n valinta Suomen
edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti
unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

**LOIMAAN
MUSIIKKI**

Puh. 7622 950,
Oikokatu 3

Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hy-
väksytty lakimies, jolla on
säädetty kokemus ja taito.
Asianajajan toimintaa valvo-
vat Asianajajaliitto ja oikeus-
kansleri. Asianajotoimistot
hoitavat myös maksuttomia
oikeudenkäyntejä ja oikeus-
turva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari

Julkisen kaupanvahvistaja
Kauppakatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja, varat. Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Nieminen
varatuomari Anne Rökkänen
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Tarjoukset voimassa: perjantai - sunnuntai 21. -23.7.2006

Kesäkauppa sinun makuusi.

HK Porsaan sisäfileet

8,95^{kg}

Spar Ranskanperunat
450 g (1,11 kg)

1,00^{2 pss}

Atria Wilhelm Grillipihvi
400 g (6,73 kg)

2,69^{rasia}

Atria Saunapalvi
350 g (7,11 kg)

2,49^{pkt}

Valio Crème fraîche HYLÄ
150 g (6,60 kg)

0,99^{prk}

Hartwall Jaffa
Appelsiini tai
light 2-pack
1,5 l 2,19+0,80

2,99^{pkt}

Saarioinen Iso vaalea
karjalanpiirakka
630 g (3,00 kg)

1,89^{ps}

HK Kabanossi
original 1kg

3,99^{pkt}

Fazer Puikulat
450-650 g (4,42-3,06 kg)

1,99^{ps}

ALKO
762 2062

nonstop parturi
040-765 7028

LOIMARI

Alko
762 4432

nonstop parturi
762 2848

Alko
763 2150

nonstop parturi
762 1413

Alko
763 68520

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18, su 12-21

**Ruokakauppa
Sinun makuusi**

SPAR

